

**Gemeente
Amsterdam**

**Schooljaar
2023-2024**

Amsterdams Handboek Leerplicht

Richtlijnen voor MBO

**Leerplichtwetgeving, Wet Educatie en
Beroepsonderwijs en Amsterdamse afspraken**

amsterdam.nl/leerplichtenscholen

Inhoud

Inleiding	6
Begrippen	8
Afkortingen	9
1 Organisatie	10
1.1 Wet- en regelgeving	10
1.1.1 De Leerplichtwet 1969	10
1.1.2 De Doorstroompunt-wetgeving	10
1.1.3 Amsterdamse afspraken	11
1.1.4 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)	11
1.1.5 De routekaart Doorstroompunt	11
1.2 Functies binnen de gemeente Amsterdam	11
1.3 De schoolcontroles	12
2 In- en uitschrijvingen	13
2.1 Wet- en regelgeving	13
2.1.1 Leerplichtwet	13
Uitschrijving tot 18 jaar	13
Verwijdering	13
2.1.2 In- en uitschrijvingen via ROD	13
Binnen 7 dagen	14
2.1.3 Aanmelden en toelaten mbo	14
Optionele aanmeldbevestiging	15
Passend onderwijs	15
Rechtsbescherming	15
Studiekeuze-advies	16
Bindend studie advies	17
2.1.4 Wet Educatie en Beroepsonderwijs (18min en 18plus)	17
Verbetering rechtspositie mbo-studenten	17
Beroepspraktijkvorming (BPV)	18
De praktijkovereenkomst	18
Praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar	19
Entreeopleiding	19
Uitschrijving	19
Voortijdig schoolverlater (vsv'ers)	19
2.1.5 Amsterdamse afspraken	20
Overstap VO-MBO	20
Ouderbetrokkenheid	20
2.2 Stappen MBO-instelling bij inschrijving	20
2.2.1 No show	20
2.2.2 Instroom eerste jaar / Van voortgezet onderwijs naar mbo	20
2.2.3 Ouders	21
2.2.4 Onderwijs op een andere locatie	21

2.3	Stappen MBO-instelling bij uitschrijving	21
2.3.1	Leerling wil zich laten uitschrijven	21
	18min – geen vervolgtraject	22
	18min – verhuizing	22
	18min – nieuwe inschrijving, start volgend schooljaar	22
	18plus – geen vervolgtraject	23
2.3.2	Frequente afwezigheid	23
2.3.3	Praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar	23
2.3.4	Ná uitschrijving	23
2.4	Jongerenpunten	23
2.5	Zwangerschap en tienermoeders	24
2.5.1	18min	24
2.5.2	18plus	24
2.6	Buitenland	24
2.6.1	18min – verhuizing buitenland	24
2.6.2	18min – maximaal één jaar in het buitenland naar school	24
2.6.3	Gedwongen achterlating van kinderen in het buitenland	25
2.6.4	Wanneer een DUO-melding?	25
2.6.5	Wanneer uitschrijven?	25
2.7	Nieuwkomers	25
2.7.1	18min	26
2.7.2	18plus	26
2.8	Detentie of gesloten behandelcentrum	26
2.8.1	Wanneer een DUO-melding?	26
2.8.2	Wanneer uitschrijven?	26
2.9	Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs (VAVO)	27
	16- en 17-jarigen	27
3	Verzuimbeleid: Voorkomen en aanpakken van verzuim	28
3.1	Wet- en regelgeving	28
3.1.1	Leerplichtwet	28
3.1.2	Wet Educatie en Beroepsonderwijs (18 min en 18 plus)	28
	Beroepspraktijkvorming (BPV)	28
	Ouderbetrokkenheid	29
3.2	Studiegids en voorlichting aan ouders en studenten	29
3.3	Verzuim- en meldprotocol	29
3.4	Zorgadviesteam (ZAT)	30
4	Registreren van verzuim	31
4.1	Wet- en regelgeving	31
4.1.1	Leerplichtwet	31
4.1.2	Wet Educatie en Beroepsonderwijs (18min en 18plus)	31
	Beroepspraktijkvorming (BPV)	31
4.2	Inrichting van de verzuimregistratie	32
4.3	Soorten verzuim	32
4.3.1	Geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?	32
4.3.2	Ziekteverzuim, geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?	32
4.3.3	Verzuim dat is ingehaald	33
4.3.4	Verzuim tijdens beroepspraktijkvorming (BPV)	33

4.3.5	Verzuim bij onderwijs op een andere locatie	33
4.3.6	Aanbevolen verzuimcodes	34
5	Melden van schoolverzuim	35
5.1	Wet- en regelgeving	35
5.1.1	Leerplichtwet	35
	Geregeld schoolbezoek	35
	Wettelijk verzuim melden	35
5.1.2	Wet Educatie en Beroepsonderwijs (18min en 18plus)	36
	Wettelijk verzuim melden	36
	Controle op langdurige afwezigheid (Art. 8.1.7 WEB)	36
5.1.3	Amsterdamse afspraken	37
	Ouderbetrokkenheid	37
	Aanpak ziekteverzuim	38
5.2	Actie school bij afwezigheid student	38
5.2.1	Langdurige en/of frequente ongeoorloofde afwezigheid	38
5.2.2	Verzuim tijdens beroepspraktijkvorming (BPV)	39
5.2.3	Praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar	39
5.2.4	18min – geen vervolgopleiding	39
5.2.5	18min – verhuizing	40
5.3	Wettelijk verzuim melden via DUO-verzuim	40
	Leerlingen tussen 5 en 18 jaar leerplichtig	40
5.3.1	Stappen melding	41
5.3.2	Ná de melding	42
5.3.3	Asielzoekers en statushouders	42
5.4	Hoe bereken je 16 uur verzuim en wat is de 1e verzuimdag?	43
5.5	Soorten verzuim in DUO-verzuimloket	44
5.6	Eerder melden mag!	44
5.7	Wat gebeurt er na een melding?	45
5.8	Melden verzuim van student die elders onderwijs volgt	45
5.9	Ziekteverzuim en DUO-melding	46
5.9.1	Ziekteverzuimaanpak volgens MAZL	46
5.9.2	Scholen zonder ziekteverzuimproject	46
5.9.3	Wanneer een DUO-melding bij ziekteverzuim?	47
5.10	Verzuim melden bij verhuizing binnen of buiten Nederland	47
	Wanneer een DUO-melding?	47
5.11	Detentie of gesloten behandelcentrum	48
	Wanneer een DUO-melding?	48
5.12	Zwangerschap en tienermoeders	48
5.12.1	Stappen school bij zwangerschap van een student	48
5.12.2	Contract Zwangerschapsverlof	49
5.12.3	Aangepast lesprogramma	49
5.12.4	Inschakelen leerplichtambtenaar	49
5.13	Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	50
5.14	Melden thuiszitters bij DUO (leerplichtigen)	50
5.14.1	LRV-melding (jonger dan 18 jaar)	50
5.14.2	Langdurig ziekmelding	50
5.14.3	Begin- en einddatum thuiszitten	50

6	Vrijstelling geregeld schoolbezoek: Extra verlof	51
6.1	Wet- en regelgeving	52
6.1.1	Leerplichtwet (18 min)	52
	Geregeld schoolbezoek	52
	Vrijstelling geregeld schoolbezoek - verlof	52
	Ziekte	52
	Godsdienst of levensovertuiging	52
	Vakantie vanwege aard beroep ouders	52
	Andere gewichtige omstandigheden	53
	Vanaf 18 jaar	53
6.1.2	Beleidsregel verlof van OCW	53
6.2	Aandachtspunten bij verlofaanvragen	53
	Aandachtspunten bij besluiten van de opleidingsmanager	54
6.3	Verlof wegens ziekte van de student	54
6.4	Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging	55
6.5	Verlof wegens specifieke aard van beroep ouders	56
6.5.1	Uitleg 'specifieke aard van het beroep'	56
6.5.2	Aandachtspunten	57
6.6	Verlof wegens andere gewichtige omstandigheden	57
6.6.1	Geen geldige redenen voor verlof	57
6.6.2	Periode verlof	57
6.6.3	Aandachtspunten bij maximaal 10 dagen	58
6.6.4	Aandachtspunten bij meer dan 10 dagen	58
6.7	Verlofformulieren	58
7	Schorsen	59
7.1	Wet- en regelgeving	59
7.1.1	Wet Educatie en Beroepsonderwijs (Artikel 8.1.7c)	59
7.1.2	Amsterdamse afspraken	59
	Ouderbetrokkenheid	59
7.1.3	Rechtsbescherming	60
7.2	Wanneer schorsen?	60
	Bezwaar	61
8	Verwijderen (gedwongen schoolwisseling/overplaatsing)	62
8.1	Wet- en regelgeving	62
8.1.1	Leerplichtwet (18min)	62
8.1.2	Wet Educatie en Beroepsonderwijs (art. 8.1.7d)	62
8.1.3	Amsterdamse afspraken	63
	Ouderbetrokkenheid	63
8.2	Aandachtspunten	63
	Gedwongen overplaatsing	63
8.3	Stappen bij verwijderen	63
8.3.1	Voorafgaand aan de verwijdering	63
8.3.2	De daadwerkelijke verwijdering	64
8.3.3	Bezwaar	64

Inleiding

Scholen doen er alles aan om te zorgen voor goed onderwijs, een veilige en prettige leeromgeving en een goed verzuimbeleid.

De kerntaken van de leerplichtambtenaar is toezicht houden op de naleving van leerplicht en kwalificatieplicht en voorkomen van schooluitval van studenten tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Het recht op onderwijs dient zoveel mogelijk te worden gewaarborgd.

Bij de uitvoering van haar taken zoekt de leerplichtambtenaar nauwe samenwerking met de scholen. Deze samenwerking richt zich op de jongeren die nog geen startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal niveau mbo-2 of havo.

Richtlijnen voor scholen

Dit document is bedoeld als handreiking voor medewerkers van scholen die te maken hebben met verzuim van studenten zonder startkwalificatie en het beantwoordt vragen als:

- Waar moet een verzuimregistratie aan voldoen?
- Wanneer mag je een student uitschrijven?
- Hoe gaan we om met schorsen van studenten?
- Wat zijn de wettelijke verplichtingen en hoe kunnen we die uitvoeren?

Leeswijzer

Per hoofdstuk wordt een onderwerp van de verzuimaanpak uitgewerkt.

- Elk hoofdstuk start met een kader, waarin een korte inleiding op het onderwerp te lezen is.
- In de eerste paragraaf van elk hoofdstuk staan wetgeving en lokale afspraken (wat moet).
- In de volgende paragrafen worden richtlijnen gegeven voor de uitvoering van de wettelijke verplichtingen en de afspraken (wat is gewenst).
- De teksten in het handboek zijn een uitleg en samenvatting. Aan het handboek kunnen daarom geen rechten ontleend worden. Voor een exacte weergave van het artikel verwijzen naar de oorspronkelijke wetgeving.

Alle aangehaalde wetsartikelen zijn te vinden op overheid.nl.

Overzicht van alle onderwerpen

Voor een handig overzicht van de inhoudsopgave klikt u links bovenaan, naast het document, op het icoontje . Vanuit hier kunt u ook doorklikken naar het gewenste onderwerp.

Vanuit de inhoudsopgave kunt u ook doorklikken naar het gewenste onderwerp. Geadviseerd wordt om het volledige hoofdstuk te lezen. Dit is ook de reden dat in dit handboek soms naar het betreffende hoofdstuk wordt verwezen in plaats van naar de betreffende paragraaf.

Doorklikken en terugkeren

In de tekst kunt u doorklikken naar achterliggende informatie en aangehaalde wetsartikelen. Wilt u daarna weer terug keren naar de tekst? Klik Alt < (Alt en pijltje naar links).

Inhoudelijke wijzigingen

Wijzigingen t.o.v. het handboek 2022-2023:

- Routekaart van het Doorstroompunt §1.1.5
- Amsterdamse afspraken §5.1.3
- Wettelijk verzuim melden via DUO-verzuim §5.3
- DUO-melding bij ziekteverzuim §5.9.3
- Geen geldige redenen voor verlof §6.5.1
- Wet Rechtszekerheid mbo-studenten. hoofdstuk 2, §5.1.2, hoofdstuk 7 en hoofdstuk 8

Vragen?

Heeft u vragen of reacties na het lezen van het handboek, dan kunt u deze doorgeven via leerplicht@amsterdam.nl.

Begrippen

Schoolverzuim

Schoolverzuim betekent letterlijk ‘het verzuimen van school’, dus: het niet aanwezig zijn bij lessen en/of activiteiten van het lesrooster op school of buiten school.

School

Met school wordt in dit document de MBO-instelling bedoeld

Geoorloofd en ongeoorloofd verzuim

Geoorloofd verzuim is afwezigheid met geldige reden. Ongeoorloofd verzuim is afwezigheid zonder geldige reden.

Leerplicht

In de Leerplichtwet 1969 is vastgelegd dat jongeren tussen de 5 en 18 jaar verplicht zijn om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben. Voor studenten van 5 tot 16 jaar heet dit de volledige leerplicht, voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de kwalificatieplicht.

Startkwalificatie

In de Doorstroompunt-wetgeving (zie [paragraaf 1.2](#)) is bepaald dat scholen verzuim en uitval van studenten tot 23 jaar zonder startkwalificatie, aan de gemeente moeten melden. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal niveau mbo-2 of havo. Dit diploma vergroot de kans om een baan te vinden en te houden.

Voortijdig schoolverlater

Een jongere tussen de 12 en 23 jaar die de school verlaat zonder startkwalificatie.

Ambtsinstructie (Art 6. lid 12 lpw)

De leerplichtambtenaar kan aan de directeur gevraagd of ongevraagd een advies geven over het te voeren beleid met betrekking tot het registreren van verzuim en het doen van kennisgevingen van verzuim, met het oog op het bevorderen van een effectief verzuimbestedingsbeleid en de rechtsgelijkheid. De leerplichtambtenaar kan directieuren verzoeken om eerder een kennisgeving van verzuim in te dienen dan de wet voorschrijft indien dat doelmatig is met het oog op de verzuimbesteding.

Amsterdamse afspraken

Afspraken die de gemeente Amsterdam en de scholen met elkaar gemaakt hebben en die binnen de Doorstroompunt-regio Agglomeratie Amsterdam gemaakt zijn om voortijdig schoolverlaten terug te dringen.

Thuiszitter

Studenten die vier weken of langer aaneengesloten verzuimen (geoorloofd of ongeoorloofd).

Afkortingen

AV	Absoluut Verzuim
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
BSA	Bindend studieadvies
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
JBRA	Jeugd Bescherming Regio Amsterdam
JKP	Jongeren in kwetsbare positie
LOB	Loopbaanoriëntatie en -begeleiding
LPW	Leerplichtwet
LRV	Langdurig Relatief Verzuim
MAS	Methodische Aanpak Schoolverzuim
OER	Onderwijs Examen Reglement
OM	Openbaar Ministerie
RIO	Registratie Instellingen en Opleidingen
ROD	Register Onderwijsdeelnemers
RV	Relatief Verzuim
SWV	Samenwerkingsverband van scholen
UVO	Uitvoerders overleg
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VT	Veilig Thuis
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
WOT	Wet op het Onderwijs Toezicht
ZAT	Zorgadviesteam

In de wet wordt gesproken over ouder(s)/verzorger(s). Voor de leesbaarheid hanteren wij in dit document hiervoor 'ouders'.

1 Organisatie

Leerplicht is onderdeel van de gemeente Amsterdam en georganiseerd in vijf teams. De leerplichtambtenaren werken vanuit drie teams die zijn verdeeld over de stad: team West, team Oost en team Noord-Zuid. Daarnaast is er nog een team Kwaliteit en Informatie en een team Ondersteuning en Assistentie.

1.1 Wet- en regelgeving

De Leerplichtwet en de doorstroomwetgeving vormen het kader waarbinnen de gemeente haar taken uitvoert. In deze wetten zijn rechten en plichten van ouders, studenten, scholen en leerplichtambtenaren vastgelegd, zoals:

- Ieder kind heeft recht op onderwijs.
- Ouders zorgen ervoor dat hun kind op een school staat ingeschreven. Als hun kind niet naar school kan komen, informeren zij de school hierover. Zie artikel 2 leerplichtwet.
- Scholen houden de aan- en afwezigheid van hun studenten bij. Als een student ongeoorloofd afwezig is, spreken zij de ouders hierop aan en als een student wettelijk verzuim heeft, melden zij dit aan de leerplichtambtenaar. Zie WEC.
- Leerplichtambtenaren zien erop toe dat ouders en studenten zich aan de Leerplichtwet houden.
- De Inspectie van het onderwijs ziet erop toe dat de scholen zich aan de Leerplichtwet houden.

1.1.1 De Leerplichtwet 1969

In de Leerplichtwet 1969 is vastgelegd dat jongeren tussen de 5 en 18 jaar verplicht zijn om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben. Voor studenten van 5 tot 16 jaar heet dit de volledige leerplicht, voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de kwalificatieplicht. Voor alle leerplichtige en kwalificatieplichtige studenten gelden de regels van de Leerplichtwet 1969.

De Leerplichtwet 1969 wordt in dit document verder aangeduid als Leerplichtwet.

1.1.2 De Doorstroompunt-wetgeving

Sinds 1 januari 2019 zijn diverse onderwijswetten gewijzigd met o.a. als doel om de aanpak van voortijdig schoolverlaten te verbreden naar jongeren voor wie het halen van een startkwalificatie (sk) (tijdelijk) niet haalbaar is. De minister van OCW wil bereiken dat alle jongeren van 12 tot 23 jaar zonder sk optimaal worden ondersteund in het vinden van een passende plek.

Daarom is nu wettelijk vastgelegd dat de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van jongeren afkomstig uit praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso) door de Doorstroompunt-functie van de gemeente gevolgd moet worden totdat ze 23 jaar worden.

De Doorstroompuntwetgeving is niet in een aparte wet vastgelegd. In de Wet op het Voortgezet Onderwijs, de Wet Educatie en Beroepsonderwijs en de Wet op de Expertise Centra is een aantal artikelen opgenomen over verzuim, voortijdig schoolverlaten en de functie van de gemeente hierin.

1.1.3 Amsterdamse afspraken

In het kader van het Doorstroompunt zijn gemeenten verplicht om met scholen en instellingen afspraken te maken om voortijdig schoolverlaten terug te dringen. In dit handboek refereren we aan deze afspraken als: Amsterdamse afspraken.

1.1.4 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is een beschrijving van de werkzaamheden van de leerplichtambtenaar en de ketenpartners met betrekking tot de aanpak van schoolverzuim van leerplichtige leerlingen. Voor boven-leerplichtigen is er de [Routekaart Doorstroompunt](#). De MAS is in maart 2017 opgesteld door het OM, Ingrado, de VNG, Halt en de Raad voor de Kinderbescherming vanuit een gezamenlijke visie. In deze visie wordt primair ingezet op preventie en (vrijwillige) jeugdhulp. De beschreven aanpak biedt, afhankelijk van de situatie, ruimte om gemotiveerd andere keuzes te maken. ‘Pas toe of leg uit’ is het motto van de MAS.

In de MAS wordt onder andere ingegaan op de wettelijk taken van de leerplichtambtenaar en wordt het juridisch kader van de leer- en kwalificatieplicht beschreven. De MAS wordt jaarlijks door de landelijke klankbordgroep en de landelijk werkgroep geëvalueerd en eventueel aangepast.

1.1.5 De routekaart Doorstroompunt

De routekaart beschrijft een methodische werkwijze voor het Doorstroompunt. De routekaart sluit aan op de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) die in 2017 is ontwikkeld voor leerplichtige kinderen en jongeren. De routekaart voor het Doorstroompunt heeft betrekking op jongeren van 18 tot 23 jaar en indien mogelijk tot 27 jaar.

De routekaart is bedoeld als handreiking, een hulpmiddel bij de uitvoering van de taken van het Doorstroompunt. Voor de ene organisatie is de beschrijving vernieuwender dan voor de andere organisatie. Als het goed is roept de routekaart een beeld van herkenning op, hij beschrijft immers de huidige werkwijze. Het is een methodische beschrijving die je ondersteunt bij het waarborgen van de kwaliteit in de aanpak van schoolverzuim, schooluitval of maatschappelijke uitval. Zo dragen we bij aan een resultaatgerichte begeleiding voor alle jongeren in de doelgroep van het Doorstroompunt.

1.2 Functies binnen de gemeente Amsterdam

Binnen de organisatie bestaan de volgende functies: (senior)leerplichtambtenaar, leerplichtondersteuner, leerplichtassistent, adviseur kwaliteit en teammanager.

Leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar ziet er op toe dat wettelijke afspraken voor studenten tot 23 jaar worden nageleefd zoals deze zijn vastgelegd in de Leerplichtwet en de Doorstroompuntwetgeving.

Dat betekent dat de leerplichtambtenaar:

- Erop toeziet dat studenten tot 18 jaar bij een school staan ingeschreven totdat zij een startkwalificatie hebben;
- erop toeziet dat jongeren van 18 tot 23 jaar die nog geen startkwalificatie hebben, bezig zijn deze te halen;
- een onderzoek instelt als er een melding binnenkomt dat een student zonder toestemming van school weg blijft;
- samenwerkt met de school en andere partners om spijbelaars en uitvallers zo snel mogelijk weer naar school terug te laten keren, eventueel met hulp van een jeugdarts, een jeugdadviseur, de jeugdzorg of een andere instelling.

Leerplichtondersteuner

De leerplichtondersteuners verzorgen een deel van de administratie van de leerplichtambtenaren. Verder ontvangen zij de binnenkomende post, nemen de telefoon aan en maken afspraken voor de leerplichtambtenaren.

Leerplichtassistent

De afdeling leerplicht organiseert regelmatig acties, bijvoorbeeld rond luxeverzuim, te laat komen en spijbelen. Bij deze acties worden de leerplichtambtenaren ondersteund door leerplichtassistenten. In opdracht van de leerplichtambtenaar gaan leerplichtassistenten op deurbezoek, om te controleren of een student thuis is.

Adviseur kwaliteit

De adviseurs kwaliteit ontwikkelen de Amsterdamse Handboeken Leerplicht, doen onderzoek naar de uitvoering van het verzuimbeleid op scholen en ondersteunen scholen en besturen bij het ontwikkelen van hun verzuimbeleid.

Teammanager

De dagelijkse aansturing van de leerplichtambtenaar is in handen van de teammanager. Zij maken zo nodig met de MBO-instelling verbeterafspraken over leerplicht gerelateerde zaken.

1.3 De schoolcontroles

Sinds 1 januari 2012 ligt het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet door scholen bij de Inspectie van het Onderwijs.

De Inspectie heeft onder andere de wettelijke taak om toezicht te houden op de volgende onderwerpen:

- Handelt het hoofd conform [artikel 13a, tweede lid](#) (vakantieverlof wegens de specifieke aard van het beroep een der ouder), of [artikel 14, derde lid, eerste volzin](#) (vrijstelling geregeld schoolbezoek bij andere gewichtige omstandigheden tot en met 10 schooldagen),
- Voldoet het hoofd aan de verplichtingen, opgelegd in de [artikelen 18, 21 en 21a](#) (tijdig in- en afschrijvingen doorgeven en het tijdig melden van ongeoorloofd schoolverzuim),
- Verstrekt het hoofd bij de uitvoering van deze wet juiste of volledige inlichtingen.

De afdeling leerplicht heeft een signaalfunctie. Als leerplicht constateert dat een MBO-instelling niet handelt conform de geldende wetgeving, dan kan een signaal worden afgegeven bij de Inspectie.

2 In- en uitschrijvingen

Voor leerlingen tot 18 jaar geldt de Leerplichtwet: een kind is leerplichtig vanaf de eerste dag van de maand nadat het kind 5 jaar is geworden tot en met het schooljaar waarin het 16 jaar is geworden. Tot en met 17 jaar geldt de kwalificatieplicht. Leerlingen zijn verplicht onderwijs te volgen totdat zij een startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een diploma op minimaal niveau mbo-2 of havo. Op grond van de Leerplichtwet moet iedere leerplichtige en iedere kwalificatieplichtige leerling bij een school staan ingeschreven. De ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. Voor alle leerlingen binnen het MBO (tot 18 jaar en 18 jaar en ouder) geldt de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. Een voortijdig schoolverlater is een jongere die de school verlaat zonder startkwalificatie.

2.1 Wet- en regelgeving

2.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geldt voor studenten jonger dan 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben.

In de Leerplichtwet is bepaald wie verantwoordelijk is voor de inschrijving van een kind en wanneer de verplichting tot inschrijving en geregeld schoolbezoek begint en eindigt ([artikelen 2, 3, 4, 5 en 15 van de Leerplichtwet](#)).

Uitschrijving tot 18 jaar

Een uitschrijving van een student op verzoek van de ouders is alleen toegestaan:

- wegens inschrijving op een andere school (LPW art. 10);
- wanneer ouders aangeven dat zij naar het buitenland vertrekken ([artikelen 5, 6 en 9 van de Leerplichtwet](#));
- wanneer er vrijstelling van inschrijving geldt op een van de in de LPW genoemde gronden ([artikelen 5, 5a, 6, 7, 8, 9 en 15 van de Leerplichtwet](#)).

Verwijdering

Een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de MBO-instelling, zonder dat er een verzoek van de ouders is (zie hierboven), geldt als een verwijdering. Ook een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde bestuur), wordt gezien als een verwijdering. Zie hiervoor [hoofdstuk 8](#).

2.1.2 In- en uitschrijvingen via ROD

Het Register Onderwijsdeelnemers (ROD) bevat in- en uitschrijvingsgegevens en examen- en diplomagegevens van scholen en instellingen. Scholen leveren deze gegevens aan bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) en DUO registreert deze gegevens in ROD.

In de wet is het volgende bepaald:

- De scholen geven de in- en uitschrijvingen van studenten via DUO door aan ROD (voorheen BRON);
- Zij doen dit binnen 7 dagen nadat een in- of uitschrijving bekend is bij de school. ([artikel 18 eerste lid van de Leerplichtwet](#)) en ([Regeling informatievoorziening WPO/WEC artikel 9 lid 1](#)).
- DUO geeft de in- en uitschrijvingen vervolgens binnen 7 dagen door aan de gemeente.

Binnen 7 dagen

In het kader van de aanpak voortijdig schoolverlaten en handhaving Leerplichtwet is het essentieel dat de gemeente snel op de hoogte is van de in- en uitschrijvingen. Vandaar dat de school in- en uitschrijvingen binnen 7 dagen moet doorgeven.

De wetgever gaat er hierbij van uit dat het student administratiesysteem van de school altijd actueel is: zodra een in- of uitschrijving bekend is bij de school, wordt deze geregistreerd in de student administratie van de school. Wissel daarom de gegevens binnen 7 dagen uit met het Register Onderwijsdeelnemers (ROD).

Informatie over het doorgeven van in- en uitschrijvingen is te vinden op aanvalopschooluitval.nl.

2.1.3 Aanmelden en toelaten mbo

Op 4 april 2022 is de wet tot [Wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs met het oog op de verbetering van de rechtsbescherming van mbo-studenten](#) gepubliceerd in het Staatsblad. Het wetsvoorstel is op 8 februari 2022 aangenomen door de Tweede Kamer en op 22 februari 2022 in de Eerste Kamer als hamerstuk afgedaan.

Middels wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs ('WEB') wordt beoogd de rechtspositie van mbo-studenten te verbeteren en waar mogelijk te harmoniseren met het hoger onderwijs alsmede de administratieve lasten van mbo-instellingen te verminderen. De wet is per 1 augustus 2023 in werking getreden en heeft gevolgen voor:

- Aanmeld- en inschrijvingsproces (afschaffen OOK)
- Passend Onderwijs
- Rechtsbescherming

Aanmeld- en inschrijvingsproces (afschaffen OOK) en schorsen en verwijderen

Met het oog op lastenverlichting wordt het vereiste van een schriftelijke onderwijs-overeenkomst (OOK) tussen instelling en student afgeschaft. Door het afschaffen van de onderwijsovereenkomst wordt beoogd een eerlijkere en gelijkere positie te creëren tussen onderwijsinstelling en student. De rechten en plichten die nu in de onderwijsovereenkomst zijn opgenomen moeten worden overgezet naar de onderwijs- en examenregeling ('OER') (dit betreft opleidingsgerelateerde bepalingen) en een toegankelijk en begrijpelijk studentenstatuut (dit betreft algemene instellingsbepalingen, zoals verzuim, schorsing, verwijdering, bindend studieadvies (bsa) en klacht- en geschillenbehandeling). Bovendien dienen afspraken met betrekking tot extra ondersteuning voor mbo-studenten met een handicap of chronische ziekte in een overeenkomst te worden vastgelegd. Deze extra ondersteuningsafspraken moeten voor de schoolinschrijving gemaakt worden en verplicht minimaal jaarlijks geëvalueerd worden. De schriftelijke praktijkovereenkomst blijft gehandhaafd.

Optionele aanmeldbevestiging

Scholen krijgen de mogelijkheid studenten te vragen om voor 1 juli aan te geven of ze hun aanmelding willen handhaven:

- Als middel om zicht te houden op ‘spookaanmeldingen’
- Bij uitblijven reactie mag school inschrijving weigeren
- School moet aspirant-studenten duidelijk en tijdig informeren, als ze van deze mogelijkheid gebruik maken.

Passend onderwijs

Passend onderwijs staat voor onderwijs dat aansluit bij de mogelijkheden en talenten van iedere mbo-student. Ook voor studenten met een stoornis, ziekte of handicap. Zij kunnen op school extra hulp krijgen. Om te garanderen dat alle studenten onderwijs krijgen dat bij hen past, is op 1 augustus 2014 de Wet Passend Onderwijs ingevoerd. Deze wet bracht voor het mbo geen (extra) zorgplicht met zich mee. De mbo-instellingen vielen al onder de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz). Wel is met de invoering van Wet rechtsbescherming de positie van gehandicapte en chronisch zieke mbo-studenten versterkt en het toezicht op de onderwijsinstellingen verzaamd.

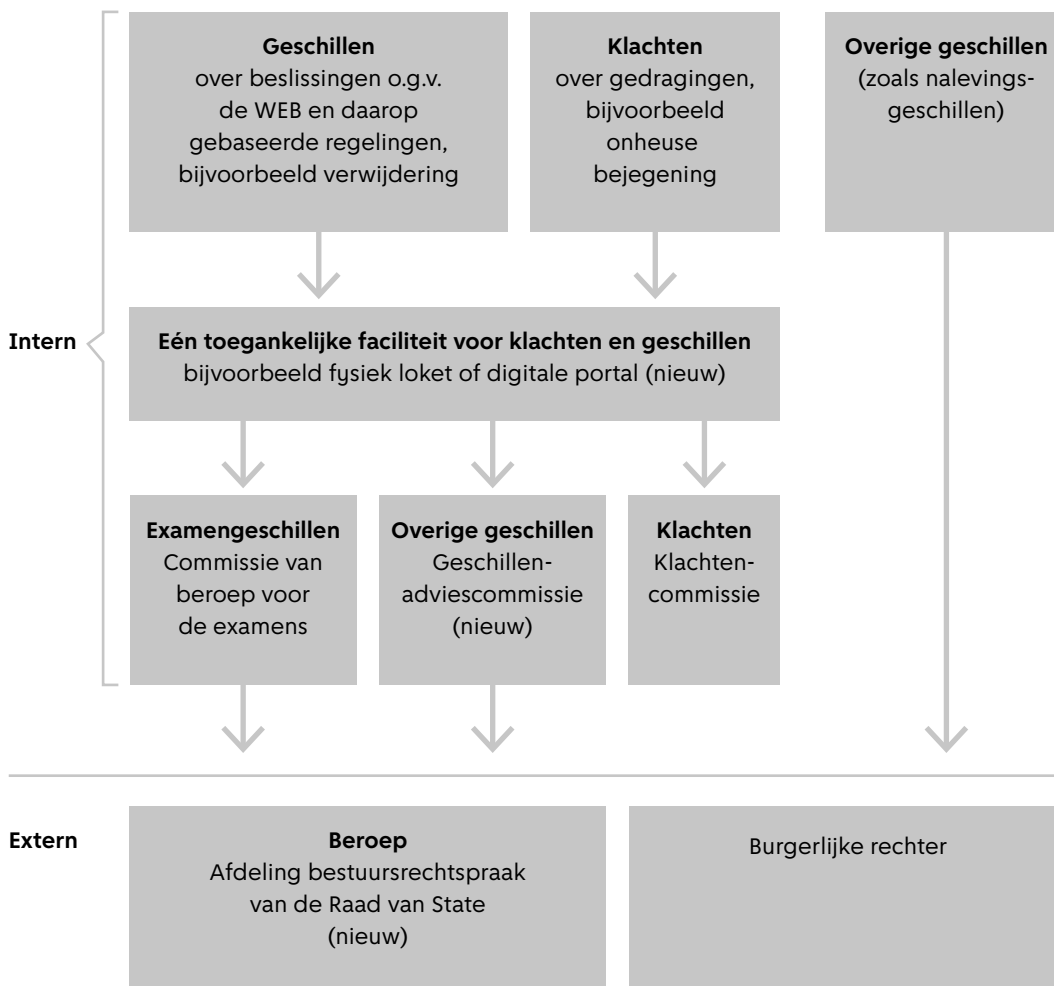
Rechtsbescherming

Ten behoeve van de verbetering van de rechtspositie van de mbo-student voorziet de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten in meer uitgebreide voorschriften voor de onderwijs en examenregeling (OER) en het studentenstatuut, alsmede waarborgen voor zorgvuldige schorsings- en verwijderingsprocedures. Daarnaast wordt voorzien in interne procedures voor geschillen tussen mbo-instellingen en studenten en de mogelijkheid van een daarop volgende rechtsgang bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), die in eerste en enige aanleg recht zal spreken in mbo-onderwijszaken.

Onderwijsinstellingen moeten een onafhankelijke geschillenadviescommissie in het leven roepen of zich bij een bestaande geschillencommissie aansluiten, waar de student bezwaar kan maken tegen beslissingen van het bevoegd gezag van de onderwijsinstelling (bijvoorbeeld toelatings- of verwijderingsbeslissingen of de beoordeling van beroepspraktijkvorming). De geschillenadviescommissie geeft vervolgens advies aan het bevoegd gezag. De commissie van beroep voor de examens blijft bevoegd voor geschillen die gerelateerd zijn aan examens en het bindend studieadvies (bsa) en de klachtencommissie blijft bestaan voor klachten over gedragingen. De onderwijsinstelling moet voorzien in een toegankelijke faciliteit die klachten en bezwaren in ontvangst neemt en deze doorstuurt naar de juiste commissie. Tegen de afwikkeling van een geschil door de geschillenadviescommissie of de commissie van beroep voor de examens, kan in eerste en enige aanleg beroep ingesteld worden bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (‘Afdeling’). In artikel 7.5.9 WEB (nieuw) is geregeld dat een beslissing van een orgaan van de onderwijsinstelling genomen jegens een student op grond van de WEB, wordt aangemerkt als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (‘Awb’). Daarmee zijn alle Awb-voorschriften over het nemen van besluiten van toepassing voor zowel openbare als bijzondere onderwijsinstellingen. De burgerlijk rechter blijft natuurlijk in alle gevallen bevoegd voor geschillen over bijvoorbeeld onrechtmatige daad of schadevergoeding.

De mbo-instellingen zijn privaatrechtelijke instellingen, en de rechtsbescherming van mbo-studenten verloopt tot nu toe via de civiele rechter. De wetswijziging wijzigt dit naar rechtsbescherming via de bestuursrechter. Tegelijkertijd blijft er sprake van een privaatrechtelijke overeenkomst tussen mbo-instellingen en studenten.

In de memorie van toelichting is dit als volgt schematisch weergegeven:

Op de regel dat alle beroepen worden voorgelegd aan de Afdeling, bestaat één uitzondering. Het is voor bijzondere instellingen mogelijk om vanwege de levensbeschouwelijke aard (denominatie) van de instelling, zelf of in samenwerking met andere bijzondere instellingen, een college van beroep bijzonder onderwijs in het leven te roepen. Bovendien geldt het wetsvoorstel uiteraard niet voor niet-bekostigd onderwijs.

Een jongere die aan alle eisen voldoet, kan soms toch worden geweigerd. Dat kan wanneer er meer aanmeldingen zijn dan opleidingsplekken. Daarnaast mogen sommige opleidingen extra eisen stellen. Denk aan een dansopleiding of een sportopleiding. Een student die zich hiervoor aanmeldt, moet ook aan de aanvullende eisen voldoen.

Studiekeuze-advies

Alle jongeren die zich op tijd aanmelden, hebben recht op een studiekeuzeadvies door de mbo-instelling. In dit advies kijkt de instelling of de gekozen opleiding past

bij de student. Daarbij wordt gekeken naar zijn achtergrond, motivatie en interesses. De instelling kan aangeven dat een andere opleiding misschien beter zou passen. Het advies is niet bindend. Het is aanvullend op de loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) en studiekeuzeactiviteiten die de jongere op het vmbo al heeft doorlopen.

Bindend studie advies

3 tot 12 maanden nadat de jongere is gestart met de opleiding volgt er een bindend studieadvies. Een negatief bindend studieadvies geldt voor de MBO instelling waar de opleiding is gevolgd. De opleiding waarvoor een negatief bindend studieadvies is gegeven mag nog wel worden gevolgd bij een ander MBO.

2.1.4 Wet Educatie en Beroepsonderwijs (18min en 18plus)

Verbetering rechtspositie mbo-studenten

Op 1 augustus 2023 is met de Wet verbetering rechtsbescherming mbo studenten een einde gekomen aan de onderwijsovereenkomst (OOK).

Ten behoeve van de verbetering van de rechtspositie van de mbo-student voorziet de wet in meer uitgebreide voorschriften voor de onderwijs- en examenregeling (OER) en het studentenstatuut, alsmede waarborgen voor zorgvuldige schorsings- en verwijderingsprocedures. Daarnaast wordt voorzien in interne procedures voor geschillen tussen mbo-instellingen en studenten en de mogelijkheid van een daaropvolgende rechtsgang bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), die in eerste en enige aanleg recht zal spreken in mbo-onderwijszaken.

De mbo-instellingen zijn privaatrechtelijke instellingen, en de rechtsbescherming van mbo-studenten verloopt tot nu toe via de civiele rechter. De wetswijziging wijzigt dit naar rechtsbescherming via de bestuursrechter. Tegelijkertijd blijft er sprake van een privaatrechtelijke overeenkomst tussen mbo-instellingen en studenten.

Om te garanderen dat alle studenten onderwijs krijgen dat bij hen past, is op 1 augustus 2014 de Wet passend onderwijs ingevoerd. Deze wet bracht voor het mbo geen (extra) zorgplicht mee. De mbo-instellingen vielen al onder de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz). Passend onderwijs staat voor onderwijs dat aansluit bij de mogelijkheden en talenten van iedere mbo-student. Dus ook voor studenten met een stoornis, ziekte of handicap. Zij kunnen op school extra hulp krijgen.

Voor studenten, waarvoor het bevoegd gezag vóór 1 augustus 2023 het inschrijfbesluit genomen heeft, is de OOK nog verplicht. Ook daarin moeten overigens afspraken worden gemaakt over de ondersteuning aan studenten met een handicap (artikel 8.1.3, derde lid, onderdeel g, WEB). Het is dus mogelijk dat voor cohort 2023-2024 studenten in één klas zitten die deels nog wel een OOK hebben en deels volgens de nieuwe werkwijze zijn ingeschreven.

WEB

- Art. 8.01 Inschrijving uiterlijk op 1 april
- Hoofdstuk 8 titel 1 Inschrijving, toelating, mbo studentenfonds en bindend studieadvies.
- Hoofdstuk 8 titel 2 Vooropleidingseisen

- Hoofdstuk 8 titel 3 Bestrijding voortijdig schoolverlaten en volgen van jongeren in een kwetsbare positie
- Hoofdstuk 8 titel 4 Samenwerking met vmbo
- Hoofdstuk 8 titel 5 Samenwerking met VSO

Artikel 7.4.8, vierde lid WEB, komt te luiden:

Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat de instelling beschikt over een toegankelijk en begrijpelijk studentenstatuut waarin de rechten en plichten van de studenten zijn opgenomen, en stelt de actuele versie van het studentenstatuut voor de studenten beschikbaar.

Het bevoegd gezag bevordert voorts de kennis van het studentenstatuut.

Het studentenstatuut bevat in elk geval:

- een beschrijving van de procedures voor de behandeling van klachten en geschillen, bedoeld in titel 5, daaronder begrepen de inrichting van de toegankelijke faciliteit, bedoeld in artikel 7.5.1;
- een beschrijving van de procedures voor de behandeling van geschillen inzake medezeggenschap;
- een beschrijving van de beroepsrechten die kunnen worden ontleend aan deze wet en andere wettelijke regelingen;
- een beschrijving van aanvullende procedures ter bescherming van de rechten van studenten die door het bevoegd gezag worden getroffen;
- de nadere regels over het bindend studieadvies, bedoeld in artikel 8.1.7a, vierde lid;
- het beleid met betrekking tot het beperkt en beheersbaar houden van de middelen die van de studenten worden gevraagd voor schoolkosten die door het bevoegd gezag noodzakelijk worden bevonden;
- in voorkomend geval, bepalingen over de terugbetaling van voorschotten, verstrekt door het bevoegd gezag, ter voldoening van een bij of krachtens de wet geregelde geldelijke bijdrage als bedoeld in artikel 8.1.4;
- bepalingen over de terugbetaling van cursusgeld in andere gevallen dan bedoeld in artikel 14, tweede lid, onderdeel a tot en met d, van het Uitvoeringsbesluit Les- en cursusgeldwet 2000;
- het beleid van het bevoegd gezag met betrekking tot verzuim, schorsing en verwijdering van studenten;
- de rechten en plichten ten aanzien van zwangerschap en bevalling; en
- de instellingsregels over het mbo-studentenfonds, bedoeld in artikel 8.1.5e.

Beroepspraktijkvorming (BPV)

Bij alle opleidingen van het MBO vormt de praktijk, de beroepspraktijkvorming (BPV), een belangrijk deel van de opleiding. Het aantal uur beroepspraktijkvorming verschilt per opleiding (BOL/BBL)

De praktijkovereenkomst

Het leren in de praktijk wordt geregeld via een praktijkovereenkomst ([WEB art. 7.2.8 lid 1](#)). Dit geldt zowel voor de BOL- als voor de BBL-studenten. Deze praktijkovereenkomst wordt gesloten tussen de onderwijsinstelling, de deelnemer en de organisatie waar BPV plaatsvindt. In deze overeenkomst worden de rechten en plichten van alle betrokkenen bij de BPV vastgelegd, door bepalingen over de vorm en de inhoud, de competenties die de student moet halen, de begeleiding, de beoordeling van de BPV en afspraken over eventuele voortijdige beëindiging van de praktijkovereenkomst.

Naast de praktijkovereenkomst kan sprake zijn van een arbeidsovereenkomst tussen het BPV-bedrijf en de deelnemer (deelnemer is werknemer) of een vergoedingsovereenkomst tussen het BPV-bedrijf en de deelnemer (deelnemer krijgt een stagevergoeding).

Praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar

De MBO-instelling zorgt voor de totstandkoming van de praktijkovereenkomst ([WEB art. 7.2.9 lid 1](#)).

Als de BPV niet naar behoren kan plaatsvinden, bijvoorbeeld omdat de praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar is, zorgt de opleiding dat een toereikende vervangende voorziening beschikbaar wordt gesteld ([WEB art. 7.2.9 lid 2](#)).

Entreeopleiding

Per 1 augustus 2014 is de entreeopleiding van start gegaan. Iedereen zonder diploma die niet meer volledig leerplichtig is kan zich aanmelden voor een entreeopleiding. Zolang een jongere nog geen twee jaar een entreeopleiding heeft gevolgd moet hij worden toegelaten tot de entreeopleiding. Vier maanden nadat de jongere is gestart met de opleiding volgt er een bindend studieadvies. Een negatief bindend studieadvies geldt voor de MBO-instelling waar de opleiding is gevolgd. De opleiding waarvoor een negatief bindend studieadvies is gegeven mag nog wel worden gevolgd bij een ander MBO.

Uitschrijving

In het studentenstatuut staan redenen voor het beëindigen van de opleiding. Deze bepalingen gelden voor alle studenten die aan de MBO-instelling zijn ingeschreven, dus zowel voor de studenten tot 18 jaar als voor de studenten van 18 jaar en ouder. De redenen voor het beëindigen van de opleiding kunnen per instelling verschillen. Als een student niet kan blijven op de huidige MBO-instelling en gedwongen wordt overgeplaatst naar een andere school/MBO-instelling (binnen of buiten hetzelfde bestuur), dan is sprake van een verwijdering. Dit geldt voor alle studenten, dus zowel voor de studenten tot 18 jaar als voor de studenten van 18 jaar en ouder. Zie hiervoor: [hoofdstuk 8, Verwijderen](#).

Voortijdig schoolverlater (vsv'ers)

Scholen en gemeente werken samen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Volgens de WEB is een voortijdig schoolverlater ([WEB art. 8.3.1 lid 1](#)):

- een jongere tot 23 jaar,
- zonder startkwalificatie (minimaal diploma mbo-2 of havo), die:
  - het onderwijs gedurende een aaneengesloten periode van tenminste 4 weken of een door het bevoegd gezag te bepalen kortere periode zonder geldige reden niet meer volgt;
  - of die niet meer is ingeschreven op een school of MBO-instelling.

De volgende jongeren gelden formeel *niet* als vsv'ers, als zij de school of MBO-instelling zonder startkwalificatie verlaten ([WEB art. 8.3.1 lid 2](#)) met de wetwijziging per 1 januari 2019 is de gemeente echter wel verplicht om te volgen om de deelname aan onderwijs of arbeidsmarkt voor deze leerlingen te volgen:

- jongeren met een niveau 1 diploma en werkzaam op grond van een aanstelling of arbeidsovereenkomst;
- jongeren met een diploma of getuigschrift Praktijkonderwijs en werkzaam op grond van een aanstelling of arbeidsovereenkomst.

- Jongeren met een getuigschrift van het arbeidsmarktgerichte uitstroomprofiel of het uitstroomprofiel dagbesteding van het speciaal onderwijs en werkzaam op grond van een aanstelling of arbeidsovereenkomst.

De MBO-instelling geeft aan de gemeente alle gegevens door die van belang zijn voor het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten ([WEB art. 8.3.2](#)).

In de praktijk gaat dit via DUO: de MBO-instelling meldt ongeoorloofd verzuim en in- en uitschrijvingen aan DUO en DUO geeft deze informatie door aan de gemeente ([WOT art. 24f, lid 3](#)).

2.1.5 Amsterdamse afspraken

Overstap VO-MBO

Om voortijdig schoolverlaten te voorkomen, is het belangrijk dat de overstap van VMBO naar MBO goed verloopt. Binnen de Doorstroompunt-regio 21 (agglomeratie Amsterdam) zijn tussen vo en mbo instellingen en de gemeenten afspraken gemaakt over deze overstap. Zo wordt er in de hele Doorstroompunt-regio met een overstap-dashboard gewerkt.

Specifiek voor Amsterdam geldt dat niet ingeschreven jongeren worden besproken bij de Overstaptafel, georganiseerd door het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen: swvadam.nl (> Onze scholen > Naar een andere school).

Ouderbetrokkenheid

De MBO-instelling betreft de ouders zoveel mogelijk bij de schoolgang van hun kind. Dit geldt voor de ouders van leerplichtige studenten, maar waar mogelijk ook voor de ouders van bovenleerplichtige studenten.

2.2 Stappen MBO-instelling bij inschrijving

De MBO-instelling neemt bij inschrijving de volgende drie stappen:

1. De MBO-instelling vraagt onderwijskundige informatie over de student op bij de vorige school.
2. De MBO-instelling wisselt de gegevens binnen 7 dagen uit met het Register Onderwijsdeelnemers.
3. De MBO-instelling en de nieuwe student (en de ouders als de student jonger is dan 18 jaar) ondertekenen de opleidingsovereenkomst.

2.2.1 No show

Verschijnt de nieuwe student niet bij de start van de opleiding, dan neemt de MBO-instelling contact op met de vorige school van de student. Daarnaast meldt de MBO-instelling het verzuim binnen de wettelijke termijnen via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar. Zie [paragraaf 5.3](#) Wettelijk verzuim melden via DUO-verzuimloket.

2.2.2 Instroom eerste jaar / Van voortgezet onderwijs naar mbo

Als een student direct vanuit het voortgezet onderwijs instroomt in het eerste jaar van het MBO, dan volgen de scholen de stappen van het Overstapdashboard. Voor meer informatie zie: swvadam.nl (> Onze scholen > Naar een andere school).

2.2.3 Ouders

Bij de inschrijving worden student en ouders geïnformeerd over het verzuimbeleid van de MBO-instelling en de aanpak van voortijdig schoolverlaten. De MBO-instelling geeft aan dat tijdens de schoolgang de ouders worden geïnformeerd over het onderwijs en het verzuim van hun kind. Het is wenselijk dat de MBO-instelling hierbij geen onderscheid maakt tussen 18min- en 18plus-studenten (zie [paragraaf 2.1.5](#), ouderbetrokkenheid). De school kan bijvoorbeeld aangeven dat zij ook de ouders van 18plus-studenten informeert, behalve als de 18plus-student hier geen toestemming voor geeft.

Let op!

Zolang de student is ingeschreven op MBO-instelling, is de instelling verantwoordelijk voor het registreren en melden van verzuim van studenten tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Wettelijk verzuim moet binnen 5 werkdagen via het DUO-verzuimloket aan de leerplicht-ambtenaar gemeld worden.

2.2.4 Onderwijs op een andere locatie

Als de onderwijsinstelling een student inschrijft is de instelling verantwoordelijk voor het registreren en melden van verzuim. Dit geldt ook als de student in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de MBO-instelling volgt. Het is dus zaak dat de instelling hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de student onderwijs volgt. Meer informatie over het melden van verzuim staat in [hoofdstuk 5](#) Melden van schoolverzuim.

2.3 Stappen MBO-instelling bij uitschrijving

Voor leerlingen tot 18 jaar geldt de Leerplichtwet (zie [paragraaf 2.1.2](#)).

Bij alle leerlingen (tot 18 jaar en 18 jaar en ouder) zijn bepalingen in de OER van toepassing en de Amsterdamse afspraken voor het verminderen van voortijdig schoolverlaten (zie [paragraaf 2.1.3 t/m 2.1.5](#)).

Als een leerling niet kan blijven op de huidige MBO-instelling en gedwongen wordt overgeplaatst naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde bestuur), dan is sprake van een verwijdering. Dit geldt voor alle leerlingen, dus zowel voor de leerlingen tot 18 jaar als voor de leerlingen van 18 jaar en ouder. Zie hiervoor: [hoofdstuk 8](#), [Verwijderen](#).

2.3.1 Leerling wil zich laten uitschrijven

Wanneer een leerling zonder startkwalificatie besluit om de opleiding te beëindigen, gaat de MBO-instelling na wat het vervolgtraject is:

- Is bekend naar welke opleiding de leerling zal gaan en per wanneer hij daar zal starten?
- Bij twijfel onderzoekt de school of de leerling daadwerkelijk elders is aangemeld en ingeschreven. Dit om zeker te zijn dat de leerling geen voortijdig schoolverlater wordt.
- Is het vervolgtraject duidelijk, dan schrijft de MBO-instelling de leerling uit.
- Ook als de ouders voor hun kind een vrijstelling van inschrijving hebben op basis van de Leerplichtwet ([LPW art. 5 en 15](#)) schrijft de instelling de leerling uit.

18min – geen vervolgtraject

Leerlingen tot 18 jaar zijn verplicht om naar school te gaan totdat zij een startkwalificatie hebben. Als een 18min-leerling zonder startkwalificatie zich wil laten uitschrijven en het vervolgtraject is niet duidelijk, dan informeert de MBO-instelling de leerling en de ouders dat de leerling pas kan worden uitgeschreven als de leerling daadwerkelijk op een andere opleiding aan de slag gaat. Immers, de leerling is nog leerplichtig en de ouders zijn dus verplicht om de leerling in te schrijven.

- Tot de start van de nieuwe opleiding wordt de leerplichtige leerling geacht de ‘oude’ opleiding te blijven volgen en schrijft de MBO-instelling de leerling *niet* uit.
- Verzuimt de leerling, dan meldt de instelling dit direct als vermoedelijk ongeoorloofd verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar. De MBO-instelling geeft hierbij aan welke inspanningen zij heeft verricht om erachter te komen wat het vervolgtraject is van de leerling.
- De MBO-instelling overlegt met de leerplichtambtenaar of de leerling binnen 7 dagen moet worden uitgeschreven of niet.
- De leerplichtambtenaar kan nagaan of er een nieuwe inschrijving is gemeld in ROD. Is er geen nieuwe inschrijving, dan roept de leerplichtambtenaar de leerling en de ouders op.

Bij een negatief bindend studieadvies heeft de MBO-instelling de verplichting om de jongere gedurende 8 weken na het advies te begeleiden naar een andere opleiding en zorgen dat jongere daar ook wordt aangenomen. Er is geen verplichting tot volgen van lessen in die periode, wel moet de jongere meewerken aan het begeleidingstraject van de MBO-instelling. Als na 8 weken geen nieuwe opleiding is gevonden mag de instelling de student uitschrijven volgens de WEC ([Artikel 8.1.7a](#)). In Amsterdam is de afspraak na overleg met Leerplicht of het Doorstroompunt.

18min – verhuizing

De stappen hierboven gelden ook als een leerling verhuist, binnen Nederland of naar het buitenland. De MBO-instelling mag de leerling pas uitschrijven als de ouders aannemelijk hebben gemaakt dat de leerling op een andere school is ingeschreven. Is de leerling vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen, dan schrijft de MBO-instelling de leerling nog niet uit.

De MBO-instelling meldt de afwezigheid van de leerling als ongeoorloofd verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar kan nagaan of de leerling ook daadwerkelijk is verhuisd en of er een nieuwe inschrijving is gemeld in ROD.

18min – nieuwe inschrijving, start volgend schooljaar

Als een 18min-leerling pas voor het nieuwe schooljaar is ingeschreven bij een vervolgtraject, dan wordt verwacht dat de leerling tot die tijd op MBO-instelling aanwezig is volgens het lesrooster van de huidige opleiding.

Komt de leerling niet op de MBO-instelling of naar de praktijk, dan doet de instelling bij verzuim van 16 klokuren les- of praktijktijd binnen 4 lesweken een melding in het DUO-verzuimloket. Als de leerling continu afwezig is, doet de MBO-instelling hiervan wekelijks een melding in het DUO-verzuimloket ([zie paragraaf 5.4](#)). De MBO-instelling overlegt met de leerplichtambtenaar over de vervolgstappen.

Voor meer informatie over het uitschrijven van 18min-leerlingen: zie het Stroomschema Uitschrijven, op de [website van DUO](#).

18plus – geen vervolgtraject

Als een 18plus-leerling zonder startkwalificatie zich wil laten uitschrijven terwijl het vervolgtraject niet duidelijk is (na onderzoek door de MBO-instelling), dan schrijft de instelling de leerling uit.

De MBO-instelling meldt de uitschrijving binnen 7 dagen na de laatste lesdag van de leerling via DUO door aan ROD. DUO geeft de uitschrijving vervolgens binnen 7 dagen door aan de gemeente, zodat de leerplichtambtenaar geïnformeerd is.

2.3.2 Frequente afwezigheid

Als een leerling (18min of 18plus) zonder startkwalificatie zoveel afwezig is dat de schoolloopbaan in gevaar is, schrijft de MBO-instelling de leerling niet meteen uit. De MBO-instelling probeert zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de oorzaak van het verzuim, zij onderneemt aantoonbaar actie om de leerling weer in de les of op de BPV-plek te krijgen en zij doet één of meerdere meldingen in het DUO-verzuimloket: [zie paragraaf 5.2.](#)

Bij langdurige en/of frequente ongeoorloofde afwezigheid, is het aan te raden om een stappenplan te maken met maatregelen en duidelijke ijkmomenten, waarop beoordeeld wordt of de maatregelen van de MBO-instelling het gewenste resultaat hebben. Dit om te voorkomen dat de leerling te lang ingeschreven blijft, terwijl hij geen onderwijs meer volgt. In het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid van MBO-instelling en gemeente om voortijdig schoolverlaten te voorkomen, betreft de MBO-instelling de leerplichtambtenaar hierbij.

Heeft dit alles geen resultaat en blijft de leerling afwezig, dan start de MBO-instelling de uitschrijfprocedure. Zolang de leerling op de opleiding ingeschreven is en deze niet bezoekt, doet de MBO-instelling hiervan wekelijks een melding in het DUO-verzuimloket.

2.3.3 Praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar

Als de praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar is, is dit geen geldige reden om de leerling uit te schrijven.

De MBO-instelling is ervoor verantwoordelijk dat een toereikende vervangende voorziening beschikbaar wordt gesteld ([WEB art. 7.2.9 lid 2](#)). Hierbij maakt het niet uit of de leerling een BBL- of een BOL-traject volgt.

Is er voor een BBL-leerling geen geschikte BBL-praktijkplaats (meer) beschikbaar, dan kan de instelling de leerling een BOL-traject aanbieden.

Is er voor de BOL-leerling geen praktijkplaats (meer) beschikbaar, dan is het de verantwoordelijkheid van de MBO-instelling om voor een vervangend aanbod te zorgen.

2.3.4 Ná uitschrijving

De MBO-instelling geeft de uitschrijving binnen 7 kalenderdagen via DUO door aan ROD. De MBO-instelling geeft onderwijskundige informatie over de leerling door aan de volgende school.

2.4 Jongerenpunten

Als MBO-instelling een leerling zonder startkwalificatie uitschrijft wordt hij/zij een voortijdig schoolverlater (vsv'er). Leerplicht draagt vsv'ers over aan de Jongerenpunten. De adviseurs van de Jongerenpunten begeleiden vsv'ers naar werk of terug naar school.

2.5 Zwangerschap en tienermoeders

Zwangerschap of het hebben van een kind zijn geen redenen om een leerling niet in te schrijven. Als een leerling bij inschrijving zwanger is, mag wel worden afgesproken dat zij pas na de bevalling met de opleiding zal starten.

Een zwangere leerling heeft recht op zwangerschapsverlof, net als iemand die werkt. Als de leerling vóór of ná het zwangerschapsverlof zonder geldige reden niet op de MBO-instelling verschijnt, moet de school dit via het DUO-verzuimloket melden aan de leerplichtambtenaar.

2.5.1 18min

De MBO-instelling schrijft de leerling niet uit gedurende het zwangerschapsverlof.

2.5.2 18plus

Zwangerschap geldt niet als reden voor verlenging van de basisbeurs van de studiefinanciering. Om te voorkomen dat de studieschuld onnodig oploopt, kan een zwangere 18plus-leerling zich tijdelijk laten uitschrijven voor de duur van het zwangerschapsverlof. Het is dan erg belangrijk dat er met de leerling concrete afspraken worden gemaakt over de terugkeer naar school, na afloop van het zwangerschapsverlof. Dit om te voorkomen dat de leerling een voortijdig schoolverlater wordt.

In [paragraaf 5.13](#) leest u meer over de stappen van school bij zwangere leerlingen.

2.6 Buitenland

2.6.1 18min – verhuizing buitenland

Als een 18min-leerling verhuist naar het buitenland, mag de MBO-instelling de leerling pas uitschrijven als de ouders aannemelijk hebben gemaakt dat de leerling op een andere school is ingeschreven.

Is de leerling vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen, dan schrijft de MBO-instelling de leerling nog niet uit. De MBO-instelling meldt de afwezigheid van de leerling als ongeoorloofd verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar.

2.6.2 18min – maximaal één jaar in het buitenland naar school

Als een 18min-leerling maximaal één jaar in het buitenland naar school zal gaan, dan kunnen de ouders hiervoor eenmalig een beroep doen op *vrijstelling van inschrijving op een school in Nederland*, wegens bezoek van een school in het buitenland ([LPW art. 5 onder c en art. 9](#)). Dit moeten zij regelen via de leerplichtambtenaar. Voldoen de ouders aan de eisen die de Leerplichtwet en de wet Gemeentelijke Basisregistratie hieraan stellen, dan krijgen de ouders voor één jaar een vrijstelling van inschrijving op een school.

De Nederlandse MBO-instelling moet de leerling in dat geval uitschrijven (terwijl de ouders hun kind ingeschreven kunnen laten in het bevolkingsregister van Nederland). De leerplichtambtenaar kan u hierover meer vertellen.

De leerplichtambtenaar zal aan de ouders een verklaring vragen waaruit blijkt dat de jongere is ingeschreven op de buitenlandse school en deze ook geregeld bezoekt.

2.6.3 Gedwongen achterlating van kinderen in het buitenland

Elk jaar worden er vrouwen en hun kinderen tegen hun zin door hun man of ouder(s) in het buitenland achtergelaten. De gemeente Amsterdam vindt het belangrijk om inzicht te krijgen in de omvang van dit probleem en heeft de scholen gevraagd extra alert te zijn op signalen van gedwongen achterlating.

Van gedwongen achterlating kan sprake zijn als een leerling langdurig afwezig is (al dan niet met bericht van ouders), of als een leerling na de vakantie niet teruggekeerd is op school.

1. Is een leerling zonder bericht afwezig, dan meldt de MBO-instelling deze afwezigheid als ongeoorloofd verzuim via DUO aan de leerplichtambtenaar. Zie [DUO/zakelijk](#).
2. Bestaat op de MBO-instelling het vermoeden van gedwongen achterlating, dan meldt de instelling bij [Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland](#).

Veilig Thuis stelt een onderzoek in. Zij brengt de Dienst Basisinformatie (DBI) op de hoogte en vraagt DBI de studenten niet uit te schrijven in verband met mogelijke gedwongen achterlating.

De Leerplichtwet blijft voor deze studenten van kracht zolang zij in Nederland staan ingeschreven. De leerplichtambtenaar beoordeelt in samenspraak met Veilig Thuis of een proces-verbaal zinvol is.

2.6.4 Wanneer een DUO-melding?

- Bij vermoeden van achterlating geldt: zolang de leerling niet is teruggekeerd op de opleiding, meldt de MBO-instelling het verzuim wekelijks in het DUO-verzuimloket.
- Pas als het vermoeden van gedwongen achterlating daadwerkelijk is gemeld bij Veilig Thuis, hoeft de MBO-instelling het verzuim niet meer wekelijks te melden in het DUO-verzuimloket.

2.6.5 Wanneer uitschrijven?

- De MBO-instelling schrijft de leerling niet uit zolang het onderzoek van Veilig Thuis loopt.
- Veilig Thuis informeert de leerplichtambtenaar als uit het onderzoek blijkt dat de leerling wel of nog niet uitgeschreven kan worden.
- De leerplichtambtenaar brengt de MBO-instelling hiervan op de hoogte.

De MBO-instelling en leerplichtambtenaar houden elkaar op de hoogte van de ontwikkelingen. De MBO-instelling informeert de leerplichtambtenaar als de leerling weer terug is. Voor meer informatie kunt u terecht bij uw leerplichtambtenaar en bij:

- [Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland](#) telefoon 0800-2000
- Direct contact voor professionals telefoon 020 798 3798

2.7 Nieuwkomers

Nieuwkomers zijn studenten die pas in Nederland zijn en niet of nauwelijks Nederlands onderwijs hebben gevolgd. Deze studenten beheersen de Nederlandse taal onvoldoende om meteen onderwijs te volgen of te gaan werken.

2.7.1 18min

Er zijn scholen met speciale Internationale Schakelklassen (ISK) voor nieuwkomers. Een school kan een nieuwkomer die bij haar wordt aangemeld, verwijzen naar een ISK.

2.7.2 18plus

Nieuwkomers vanaf 18 jaar kunnen de opleiding Nederlands als 2e taal (NT2) volgen bij de volwasseneneducatie. Zij worden opgeleid voor het staatsexamen Nederlands als 2e taal. Dit examen is bedoeld voor mensen die het Nederlands niet als moedertaal hebben, maar willen laten zien dat ze het Nederlands voldoende beheersen om in Nederland te kunnen werken of studeren.

2.8 Detentie of gesloten behandelcentrum

Het kan zijn dat een student in detentie of in een gesloten behandelcentrum is geplaatst. Jongeren tot 18 jaar krijgen in de gesloten instelling onderwijs aangeboden en de organisatie die dit onderwijs verzorgt schrijft de student in.

1. Is een student zonder bericht afwezig, dan neemt de MBO-instelling dezelfde dag contact op met student en/of ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de student.
2. Als de student gesloten is geplaatst, verifieert de MBO-instelling dat bij de betreffende instelling.
3. Als het zeker is dat de student gesloten is geplaatst, informeert de MBO-instelling de leerplichtambtenaar over start en einde van de plaatsing.
4. In de verzuimregistratie moet de reden van afwezigheid duidelijk zijn.

2.8.1 Wanneer een DUO-melding?

- Als de MBO-instelling (na eigen onderzoek) niet zeker weet waarom de student afwezig is, doet de MBO-instelling bij wettelijk verzuim een melding bij DUO-verzuim.
- Zolang de student afwezig is zonder dat duidelijk is waarom, herhaalt de school wekelijks de DUO-melding (18 min).
- Bij 4 weken ononderbroken afwezigheid doet de MBO-instelling een LRV- of Doorstroompunt-melding.

2.8.2 Wanneer uitschrijven?

Een student in detentie of in een behandelcentrum wordt begeleid door een medewerker van Jeugdreclassering of andere hulpverlener/begeleider. Deze persoon heeft als taak te zorgen voor de schoolloopbaan na detentie of behandelcentrum. De school van herkomst kan met deze persoon overleggen over het vervolg van de schoolloopbaan. Het gaat hierbij vaak om maatwerk!

In het algemeen geldt:

- Als de student gesloten is geplaatst, schrijft de school die het onderwijs in de gesloten instelling verzorgt, de student in.
- Als de student op die andere school is ingeschreven, mag de school van herkomst de student uitschrijven.

2.9 Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs (VAVO)

De richtlijnen van dit handboek gelden ook voor de studenten van 18-23 jaar die nog geen startkwalificatie hebben en die een opleiding volgen in het VAVO.

VAVO staat voor Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs. VAVO is in principe bedoeld voor mensen vanaf 18 jaar, die alsnog een diploma in het voortgezet onderwijs willen halen.

16- en 17-jarigen

In bepaalde gevallen kunnen ook 16- en 17-jarigen een opleiding in het VAVO volgen. De VO-school waar zij op dat moment zijn ingeschreven, moet akkoord zijn met deelname van de leerling aan het VAVO en de leerling blijft ingeschreven op de huidige VO-school (de zogenaamde Rutte-leerlingen).

De school waar de leerling staat ingeschreven blijft er ook voor verantwoordelijk dat wettelijk verzuim van deze leerlingen binnen 5 werkdagen via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar gemeld wordt. Het is zaak dat de school van inschrijving hier goede afspraken over maakt.

Met ingang van 1 augustus 2019 is het mogelijk dat een jongere van 17 jaar, die gedurende het schooljaar 18 wordt en niet meer ingeschreven staat op het VO en ook niet terug ingeschreven kan worden, zich zelfstandig aanmeldt bij de VAVO, zonder dat daar een inschrijving op het VO nodig is. zie [hoofdstuk 5.10](#).

School informeert de gemeente over de aanmelding van de 17-jarige in het kader van de maatregel ter voorkoming en bestrijding van VSV.

3 Verzuimbeleid: Voorkomen en aanpakken van verzuim

Een goede relatie tussen school, studenten en ouders vormt de basis van een effectief verzuimbeleid. Alle partijen hebben hierbij hun eigen rol:

- Ouders zorgen ervoor dat hun kind naar school gaat en zij informeren de school als hun kind afwezig is.
- De school hanteert duidelijke regels bij het voorkomen en aanpakken van verzuim, zodat ouders en studenten, maar ook medewerkers van scholen weten waar zij aan toe zijn en wat er van hen wordt verwacht.

3.1 Wet- en regelgeving

3.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geldt voor studenten jonger dan 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben.

In de Leerplichtwet is het volgende bepaald:

- De jongere is verplicht het volledige onderwijsprogramma, het volledige programma van de combinatie leren en werken, te volgen dat door de school wordt aangeboden. De jongere voldoet aan deze verplichting, zolang hij geen les of praktijktijd verzuimt ([LPW art. 4C](#)).
- De opleidingsmanager houdt aantekening van het verzuim van de studenten en hij vermeldt daarbij niet alleen of deze geoorloofd of ongeoorloofd waren, maar ook de reden van elk geoorloofd verzuim (Memorie van toelichting Leerplichtwet 1969 en [Leerplichtregeling 1995 art. 2](#)).

3.1.2 Wet Educatie en Beroepsonderwijs (18 min en 18 plus)

In de [WEB art. 8.1.3](#) is het volgende vastgelegd:

- Aan de inschrijving ligt een overeenkomst tussen het bevoegd gezag en de student ten grondslag.
- De overeenkomst regelt de rechten en verplichtingen van partijen.
- De overeenkomst bevat bepalingen over het verzuimbeleid.

In de opleiding kan verwezen worden naar een ander document waarin het verzuimbeleid nader is uitgewerkt, bijvoorbeeld het studentenstatuut of de studiegids. Dit document moet goed toegankelijk te zijn voor ouders en studenten.

Beroepspraktijkvorming (BPV)

Bij alle opleidingen van het MBO vormt de praktijk, de beroepspraktijkvorming (BPV), een belangrijk deel van de opleiding ([WEB art. 7.2.7](#)).

De school moet inzicht hebben in het verzuim van studenten tijdens het lesrooster op school én tijdens de BPV buiten school. Hierbij maakt het niet uit of de student een BBL- of een BOL-traject volgt.

Ouderbetrokkenheid

De school betreft de ouders zoveel mogelijk bij de schoolgang van hun kind. Dit geldt voor de ouders van leerplichtige studenten, maar waar mogelijk ook voor de ouders van bovenleerplichtige studenten.

3.2 Studiegids en voorlichting aan ouders en studenten

Het aanspreken van ouders en studenten bij verzuim is gebaseerd op duidelijke regels ([WEB 8.1.3f](#)). Deze regels staan in de studiegids, zodat ouders en studenten weten wat er van hen verwacht wordt en weten wat zij hierbij van de school kunnen verwachten. Hieronder enkele suggesties voor de beschrijving van het verzuimbeleid.

In de studiegids schrijft de school welke maatregelen de school neemt als de student zonder bericht afwezig is. Er staat wanneer de school de ouders zal informeren over verzuim en studieresultaten van hun kind. Bij voorkeur worden 18plus-studenten hierbij op dezelfde manier behandeld als 18min-studenten. De meeste Amsterdamse mbo-instellingen hebben in de studiegids opgenomen dat zij de ouders informeren over verzuim en studieresultaten van hun kind, ook als een student 18 jaar of ouder is, onder voorwaarde dat de student toestemming heeft gegeven.

Verder vermeldt de school in de studiegids hoe ziekmeldingen moeten worden doorgegeven. Er staat bijvoorbeeld in dat bij studenten tot 18 jaar alleen de ouders hun kind kunnen ziekmelden en alleen de ouders verlof kunnen aanvragen (volgens de Leerplichtwet zijn ouders immers medeverantwoordelijk voor de schoolgang van hun kind, [LPW art. 2](#)).

In de studiegids benoemt de school meestal ook welke (extra) zorg de school kan bieden, hoe dit is georganiseerd, welke instanties deel uitmaken van het zorgadvies-team en welke taken zij hebben. De tekst in de studiegids moet eenduidig zijn en overeenkomen met de praktijk.

3.3 Verzuim- en meldprotocol

Alle scholen hebben een actueel intern verzuim- en meldprotocol, waarin wordt beschreven welke medewerker welke actie onderneemt in geval van verzuim van een student:

- Welke medewerkers spelen een rol bij de verzuimaanpak?
- Hoe en door wie wordt verzuim bijgehouden?
- Welke medewerker heeft het overzicht van het verzuim van de studenten?
- Welke medewerker constateert wettelijk verzuim?
- Welke medewerker meldt het wettelijk verzuim via het DUO-verzuimloket bij de leerplichtambtenaar?
- Welke medewerker mailt het verzuimoverzicht en aanvullende informatie rondom het verzuim naar de leerplichtambtenaar?
- Wie vervangt een medewerker met verzuimtaken bij diens afwezigheid?

Verder wordt beschreven hoe de school handelt bij verzuim:

- Wat is de aanpak bij te laat komen en welke medewerker(s) voeren dit uit?
- Wat wordt verstaan onder frequent ziekteverzuim? Wat is de aanpak hierbij en welke medewerker(s) voeren dit uit?
- Wat doet de school bij beginnend verzuim en welke medewerker onderneemt dan actie?
- Wat doet de school bij aanhoudend verzuim en welke medewerker onderneemt dan actie?

Een voorbeeld van een intern verzuimprotocol MBO vindt u op: amsterdam.nl/leerplichtenscholen.

3.4 Zorgadviesteam (ZAT)

De leerplichtambtenaar heeft tot taak zoveel mogelijk preventief te werken. Een goede samenwerking tussen de school, leerplichtambtenaar en zorgpartners voorkomt escalatie van problemen met en van studenten. Daarom is structureel en geregeld contact tussen school, leerplichtambtenaar en zorgpartners noodzakelijk.

Elke mbo-school heeft hiervoor een zorgadviesteam (ZAT) ingericht.

De leerplichtambtenaar maakt deel uit van het ZAT, evenals bijvoorbeeld de jeugdarts, schoolmaatschappelijk werker en de jeugdadviseur. Het mbo-team geeft ondersteuning en advies aan studenten, ouders en docenten, en verwijst zo nodig door naar gespecialiseerde hulpverleners.

Het ZAT is erop gericht om met de juiste zorg en begeleiding de schoolgang van de student te bevorderen. De taak van de leerplichtambtenaar binnen het ZAT ligt op het vlak van het beoordelen van het verzuim en de afhandeling daarvan. De leerplichtambtenaar heeft hierbij de mogelijkheid om proces-verbaal tegen ouders/studenten op te maken. Dit is echter een uiterst middel. Vroegtijdige inzet van (jeugd) hulp staat voorop. De verschillende routes die de leerplichtambtenaar kan inzetten bij verzuim staan beschreven in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Zie ook [paragraaf 1.2](#) Wet- en regelgeving en [paragraaf 5.9](#) Wat gebeurt er na de melding?.

Voor meer informatie over de zorgstructuur op school, zie de website swvadam.nl (> met de scholen)

School, leerplicht en het mbo-team maken periodiek afspraken over de samenwerking. De frequentie van deelname aan het ZAT door de leerplichtambtenaar maakt onderdeel uit van deze afspraken. Het ZAT komt in principe 6 maal per jaar bij elkaar. Het aantal bijeenkomsten kan per school verschillen en is afhankelijk van de aard van de problematiek die speelt.

4 Registreren van verzuim

Schoolverzuim betekent: het niet aanwezig zijn bij lessen of activiteiten van het lesrooster op school of buiten school.

De verzuimregistratie geeft inzicht in het verzuim per student. Het is de basis voor elke actie die de school en de leerplichtambtenaar kunnen ondernemen om verzuim te verminderen en te voorkomen.

Op basis van de verzuimregistratie per student kan de school het verzuim op de juiste gronden en binnen de wettelijke termijnen aan de leerplichtambtenaar melden.

Op basis van de totale verzuimregistratie kan de school het schoolverzuim meten en haar verzuimbeleid zo nodig aanpassen.

4.1 Wet- en regelgeving

4.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geldt voor studenten jonger dan 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben.

In de Leerplichtwet is het volgende bepaald:

- De jongere is verplicht het volledige onderwijsprogramma, het volledige programma van de combinatie leren en werken, te volgen dat door de school wordt aangeboden. De jongere voldoet aan deze verplichting, zolang hij geen les of praktijktijd verzuimt ([LPW art. 4c](#)).
- De opleidingsmanager houdt aantekening van het verzuim van de studenten en hij vermeldt daarbij niet alleen of deze geoorloofd of ongeoorloofd waren, maar ook de reden van elk geoorloofd verzuim (Memorie van toelichting Leerplichtwet 1969 en [Leerplichtregeling 1995 art. 2](#)).

4.1.2 Wet Educatie en Beroepsonderwijs (18min en 18plus)

Over een ingeschreven student die studiefinanciering of een tegemoetkoming in de schoolkosten ontvangt, schrijft de WEB:

- Het bevoegd gezag stelt van deze student vast of hij gedurende een aaneengesloten periode van tenminste 5 weken zonder geldige reden niet aan het onderwijs heeft deelgenomen ([WEB art. 8.1.7](#)).

Beroepspraktijkvorming (BPV)

Bij alle opleidingen van het MBO vormt de praktijk, de beroepspraktijkvorming (BPV), een belangrijk deel van de opleiding ([WEB art. 7.2.8](#)).

De school moet inzicht hebben in het verzuim van studenten tijdens het lesrooster op school én tijdens de BPV buiten school. Hierbij maakt het niet uit of de student een BBL- of een BOL-traject volgt.

4.2 Inrichting van de verzuimregistratie

De verzuimregistratie moet een kloppend beeld geven van het verzuim per student, per lesuur en tijdens de praktijk. Kloppend wil zeggen: de verzuimregistratie moet inzichtelijk, actueel, betrouwbaar en in overeenstemming zijn met het gerealiseerde les- en praktijkrooster.

Om aan deze voorwaarden te kunnen voldoen zijn de volgende aspecten belangrijk:

- De registratie is systematisch van opzet:
  - het is duidelijk hoe en hoe vaak geregistreerd wordt;
  - het is duidelijk wie hiervoor verantwoordelijk is;
  - er wordt eenduidig geregistreerd, volgens een afgesproken codering.
- Dit alles is beschreven in een actueel intern verzuim- en meldprotocol ([zie paragraaf 3.3](#)).
- Dit protocol is geïmplementeerd binnen de school.
- De directie/opleidingsmanager volgt en controleert het proces van registreren en stuurt dit zo nodig bij.

Verder geldt het volgende:

- De verzuimregistratie vindt minimaal dagelijks plaats.
- Er wordt onderscheid gemaakt in geoorloofd en ongeoorloofd verzuim.
- Bij geoorloofd verzuim wordt de reden aangetekend.
- Hierbij worden eenduidige verzuimcodes gebruikt ([zie paragraaf 4.3](#)).
- De verzuimregistratie geeft altijd een kloppend overzicht van het verzuim per student per lesuur en tijdens de praktijk.

Het is belangrijk dat de school vroegtijdig op de hoogte wordt gesteld van verzuim tijdens de praktijk, zodat zij op tijd de juiste aanpak kan inzetten om te zorgen dat de BPV weer naar behoren kan plaatsvinden.

4.3 Soorten verzuim

De school moet het geoorloofde en het ongeoorloofde verzuim bijhouden, en bij geoorloofd verzuim moet zij de reden aantekenen.

4.3.1 Geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?

Geoorloofd verzuim is verzuim met geldige reden, ongeoorloofd verzuim is verzuim zonder geldige reden: meer hierover staat in [paragraaf 5.5](#).

4.3.2 Ziekteverzuim, geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?

Bij zorgwekkend ziekteverzuim ([paragraaf 5.9](#)) kan de school besluiten om de jeugdarts in te schakelen.

Het kan zijn dat de jeugdarts constateert dat er geen medische reden is voor het verzuim terwijl het ziekteverzuim aanhoudt, zonder verdere verklaring of actie van de ouders.

In dat geval registreert de school het verzuim als ongeoorloofd verzuim, vanaf het moment dat de jeugdarts heeft verklaard dat er geen medische reden is voor het verzuim.

4.3.3 Verzuim dat is ingehaald

Sommige scholen hebben als strafmaatregel dat een student ongeoorloofde afwezigheid moet inhalen. Hierbij geldt: ook als de student de uren heeft ingehaald, mag de ongeoorloofde afwezigheid waarvoor de student wordt gestraft achteraf niet uit de verzuimregistratie worden gehaald! Zie verder [paragraaf 5.2](#).

4.3.4 Verzuim tijdens beroepspraktijkvorming (BPV)

De praktijk vormt een belangrijk deel van alle mbo-opleidingen. Als de student zonder geldige reden afwezig is tijdens het praktijkdeel van de opleiding, geldt dit als ongeoorloofd verzuim (zie [LPW art. 4c](#)).

Het is belangrijk dat de school vroegtijdig op de hoogte wordt gesteld van verzuim tijdens de praktijk, zodat zij op tijd de juiste aanpak kan inzetten om te zorgen dat de BPV weer naar behoren kan plaatsvinden.

Verzuim tijdens de praktijk telt mee bij het berekenen van wettelijk ongeoorloofd verzuim. Dit betekent:

- Verzuim tijdens de praktijk moet binnen één week bij school bekend zijn. Het is belangrijk dat de school hierover met het praktijkbedrijf duidelijke afspraken maakt.
- De school registreert het verzuim wekelijks.
- Bij verzuim worden de uren die op school en tijdens de praktijk zijn verzuimd bij elkaar opgeteld.
- De school meldt ongeoorloofd verzuim van 16 klokuren binnen 4 aaneengesloten lesweken via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar. Dit geldt alleen voor leerlingen die de leeftijd van 18 jaar nog niet bereikt hebben.
- De school meldt ongeoorloofd verzuim van 4 aaneengesloten lesweken via het DUO-verzuimloket.

Het is wenselijk dat de school deze regels ook volgt voor de praktijk van de BBL-opleidingen. Volgens de Leerplichtwet is de jongere immers verplicht het volledige programma van de combinatie leren en werken te volgen, dat door de school wordt aangeboden (zie [LPW art. 4c](#)). Dit betekent dat de leerplichtambtenaar een BBL-student kan aanspreken op ongeoorloofd verzuim tijdens de praktijk. School heeft de mogelijkheid ongeoorloofd verzuim tijdens de BBL-praktijk ook via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar te melden.

4.3.5 Verzuim bij onderwijs op een andere locatie

De school van inschrijving is verantwoordelijk voor het registreren en melden van verzuim. Dit geldt ook als de student in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de school volgt. Het is dus zaak dat de school hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de student onderwijs volgt.

4.3.6 Aanbevolen verzuimcodes

Gebruik de juiste eenduidige codes

Een verzuimadministratie heeft als doel goed inzicht geven in de aanwezigheid van de leerlingen, om te signaleren en daar waar nodig op tijd te kunnen interveniëren. Er worden meestal codes voor gebruikt. Zoals bij alle codering geldt: des te meer codes en hoe groter de mate van detail hoe meer kans dat er misverstanden kunnen ontstaan. De meeste softwarepakketten staan diverse afkortingen toe.

A   Aanwezig

Ongeoorloofde afwezigheid:

OA   Ongeoorloofd afwezig

TL   Te laat

Geoorloofde afwezigheid:

Z   Ziek

D   Dokter/tandarts/ortho etc.

ZW   Zwangerschapsverlof

V   Verlof (artikel 11f lpw)

G   Gewichtige omstandigheid (art 11g lpw)

R   Religieuze verplichting (art 11e lpw)

S   Schorsing

VW   Verwijdering

PI   Detentie

In [hoofdstuk 5](#) leest u meer over het melden van verzuim en het vervolg hierop.

5 Melden van schoolverzuim

Schoolverzuim betekent: het niet aanwezig zijn bij lessen of activiteiten van het lesrooster op school of buiten school. Op grond van de Leerplichtwet zijn ouders verantwoordelijk voor het informeren van de school als hun leerplichtige kind afwezig is.

De wet maakt onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd schoolverzuim:

- Geoorloofd verzuim is verzuim met geldige reden.
- Ongeoorloofd verzuim is verzuim zonder geldige reden.

In de wet is vastgelegd wanneer de school ongeoorloofd verzuim moet melden aan de leerplichtambtenaar.

Verzuimbepaling over studenten tot 18 jaar staan in de Leerplichtwet. In de Wet Educatie en Beroepsonderwijs staan de bepalingen over studenten van 18-23 jaar zonder startkwalificatie.

5.1 Wet- en regelgeving

5.1.1 Leerplichtwet

Bij studenten tot 18 jaar is de Leerplichtwet van toepassing. Hierin is het volgende vastgelegd:

Geregeld schoolbezoek

In de Leerplichtwet is vastgelegd dat een student de school geregeld moet bezoeken:

- Ouders zijn verplicht te zorgen dat hun kind de school geregeld bezoekt en jongeren vanaf 12 jaar zijn zelf ook verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek ([artikel 2 van de Leerplichtwet](#)).
- Het schoolbezoek vindt geregeld plaats, zolang geen les- of praktijktijd wordt verzuimd ([artikel 4, tweede lid van de Leerplichtwet](#)).
- Ouders moeten de school in kennis stellen van de afwezigheid van hun kind en de reden daarvoor ([artikelen 11, 12 en 13 van de Leerplichtwet](#)). Meer over verlof en vrijstelling staat in [hoofdstuk 6](#).

Wettelijk verzuim melden

Over het melden van verzuim zegt de Leerplichtwet:

- Als een student zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd en dit verzuim gedurende een periode van 4 opeenvolgende lesweken in totaal 16 uren les- of praktijktijd bedraagt, meldt de school dit onverwijld bij DUO-verzuim, zo mogelijk met opgave van de reden van het verzuim ([artikel 21 a van de Leerplichtwet](#)).

5.1.2 Wet Educatie en Beroepsonderwijs (18min en 18plus)

Wettelijk verzuim melden

De Wet Educatie en Beroepsonderwijs zegt over het melden van verzuim van studenten tot 23 jaar zonder startkwalificatie:

- Als de student een aaneengesloten periode van 4 opeenvolgende lesweken het onderwijs zonder geldige reden niet meer volgt, meldt de school dit onverwijld via het DUO-verzuimloket bij de leerplichtambtenaar ([WEB art. 8.1.8a lid 1](#)).

Studenten uit het Praktijkonderwijs en studenten die het speciaal onderwijs hebben gevolgd in de uitstroomprofielen dagbesteding of arbeid zijn niet meer kwalificatieplichtig als zij een getuigschrift of een schooldiploma hebben behaald ([LPW art. 4a lid 2](#)). Op deze studenten is de Leerplichtwet niet meer van toepassing maar de gemeente is vanwege de wetswijziging per 1 januari 2019 wel verplicht om de deelname aan onderwijs van deze studenten te volgen. Voor hen gelden daarom de meldregels van de WEB, ook als de studenten jonger zijn dan 18 jaar.

Controle op langdurige afwezigheid (Art. 8.1.7 WEB)

1. Het bevoegd gezag stelt van iedere aan de instelling ingeschreven student of vavo-student die valt onder de werking van de Wet studiefinanciering 2000 of van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, vast, of deze student of vavo-student gedurende een aaneengesloten periode van ten minste 5 weken zonder geldige reden niet aan het onderwijs heeft deelgenomen. In afwijking van de vorige volzin kan Onze Minister bepalen dat voor soorten van onderwijs als bedoeld in deze wet, de in die volzin bedoelde vaststelling wordt gedaan indien een ingeschreven student of vavo-student in een of meer vakken niet aan het onderwijs heeft deelgenomen.
2. Het bevoegd gezag meldt uiterlijk op de derde werkdag na afloop van een periode van afwezigheid van vier weken aan de student of vavo-student dat daarvan in de administratie van de instelling aantekening is gemaakt en verzoekt de student of vavo-student om opgave van de reden van de afwezigheid. Het bevoegd gezag doet daarbij mededeling van de opgave van de gegevens van de student of vavo-student, bedoeld in artikel 8.1.8a.
3. Uiterlijk op de vijfde werkdag na de periode van 8 weken stelt het bevoegd gezag vast:
  - a. of de reden die de student of vavo-student binnen 8 weken na de aanvang van de periode van 5 weken gaf voor zijn afwezigheid, een geldige is, of
  - b. dat de student of vavo-student binnen 8 weken na de aanvang van de periode van 5 weken geen reden heeft opgegeven voor zijn afwezigheid.
4. Het bevoegd gezag stelt tevens uiterlijk op de vijfde werkdag na afloop van de periode van 8 weken vast of de student of vavo-student voor het einde van die periode weer aan het onderwijs is gaan deelnemen.
5. Het bevoegd gezag meldt uiterlijk de vijfde werkdag na afloop van een periode van 8 weken aan Onze Minister de student of vavo-student die gedurende een aaneengesloten periode van ten minste 5 weken zonder opgave van geldige reden niet aan het onderwijs heeft deelgenomen. Tevens meldt het indien die student of vavo-student voor het einde van de periode van 8 weken weer aan het onderwijs is gaan deelnemen de datum ervan.

6. De periode van 5 weken en de periode van 8 weken worden verlengd met de weken waarin vanwege vakantie geen onderwijs werd verzorgd. Zij wordt geacht niet te zijn onderbroken door deze vakantieweken.
7. Het bevoegd gezag stuurt gelijktijdig met de mededelingen, bedoeld in het vijfde lid, een afschrift van de gegevens die over de betrokken student of vavo-student aan Onze Minister zijn verstrekt aan deze betrokkene. Het bevoegd gezag geeft daarbij tevens aan dat afwezigheid als bedoeld in het eerste lid, gevolgen heeft voor de studiefinanciering van betrokkene op grond van de Wet studiefinanciering 2000 of voor de tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten van betrokkene op grond van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten, alsmede welke beroepsgang voor betrokkene tegen de mededeling, bedoeld in het vijfde lid, open staat.
8. Indien het bevoegd gezag aan Onze Minister de in het vijfde lid bedoelde mededeling heeft gedaan, kan de student of vavo-student binnen 6 weken na ontvangst van de gegevens, bedoeld in het zevende lid, bij het bevoegd gezag schriftelijk bedenkingen uiten tegen die mededeling.
9. Onder afwezigheid met een geldige reden als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan afwezigheid wegens:
  - a. ziekte van de student of vavo-student, welke ziekte uitsluitend kan worden aangetoond door middel van een gedagtekende verklaring van een arts,
  - b. zwangerschap of bevalling van de student of de vavo-student, welke uitsluitend kan worden aangetoond door middel van een schriftelijke verklaring van een arts of verloskundige, gedurende een periode van 16 weken die, indien de student of vavo-student dat wenst, 6 weken voor de dag na de vermoedelijke datum van bevalling ingaat of gedurende een periode van 20 weken die, indien de student of vavo-student dat wenst, 10 weken voor de dag na de vermoedelijke datum van bevalling ingaat indien het een zwangerschap van meer dan één kind betreft, of
  - c. bijzondere familieomstandigheden.
10. Het bevoegd gezag kan bepalen dat de periode, bedoeld in het negende lid, onderdeel b, wordt verlengd als dit naar zijn oordeel passend is.
11. Onder «student» als bedoeld in het vijfde en zevende lid wordt verstaan de student die
  - a. een entreeopleiding of een basisberoepsopleiding volgt als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdelen a of b, of
  - b. voor 1 augustus 2005 studiefinanciering in de zin van de Wet studiefinanciering 2000 ontving.

Op de [website van DUO](#) staat het MA-formulier (Melding Afwezigheid) dat de scholen hiervoor moeten gebruiken. Meer informatie over de MA-melding staat op de achterzijde van het MA-formulier.

5.1.3 Amsterdamse afspraken

Verzuimmelden 18 min en 18 plus geen onderscheid.
Vanaf schooljaar 2022-2023 is deze afspraak vervallen.

Ouderbetrokkenheid

De school betreft de ouders zoveel mogelijk bij de schoolgang en het verzuim van hun kind. Dit geldt voor de ouders van leerplichtige studenten, maar waar mogelijk ook voor de ouders van bovenleerplichtige studenten.

Aanpak ziekteverzuim

Bij langdurig of frequent ziekteverzuim kan de schoolloopbaan van de student in gevaar komen.

Daarom is het belangrijk dat ziekteverzuim vroegtijdig wordt gesignaleerd, zodat op tijd de juiste aanpak wordt ingezet:

De school komt in actie als een student 7 schooldagen aaneengesloten of 4 keer in twaalf schoolweken ziek is gemeld.

5.2 Actie school bij afwezigheid student

Als een student afwezig is, moet de school zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen over de oorzaak van het verzuim van de student en aantoonbaar actie ondernemen om de student weer op school te krijgen. Als het goed is staan deze acties beschreven in het interne verzuimprotocol van de school. Zie [paragraaf 3.3](#).

1. Is een student zonder bericht afwezig, dan:
  - neemt de school dezelfde dag contact op met student en/of ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de student.
  - Registreert het verzuim in het studentvolgsysteem.
2. De school maakt afspraken met de student over het terugdringen van het verzuim, legt deze afspraken vast en ziet erop toe dat de afspraken nagekomen worden.
3. Houdt het verzuim aan, dan onderzoekt de school of de student extra ondersteuning of begeleiding nodig heeft om de opleiding te kunnen vervolgen (mbo-team, schuldhulpverlening, etc.).
4. De school doet één of meer meldingen bij DUO-verzuim bij ongeoorloofd verzuim. Zie [paragraaf 5.3](#) en [paragraaf 5.4](#).
5. De school houdt per student een dossier bij van het verzuim van de student (geoorloofd en ongeoorloofd) en de inspanningen die de school heeft verricht om het verzuim aan te pakken (bv. afspraken met de student, kopieën van brieven, bespreking in ZAT, inzetten van jeugd adviseur, jeugdarts, etc.).

In complexe situaties kan de school via het DUO-verzuimloket de leerplichtambtenaar erbij betrekken (bij studenten zonder startkwalificatie). Dit kan ook als er nog geen sprake is van ongeoorloofd verzuim (zie [paragraaf 5.6](#)).

5.2.1 Langdurige en/of frequente ongeoorloofde afwezigheid

Bij langdurige en/of frequente ongeoorloofde afwezigheid, is het aan te raden om een stappenplan te maken met maatregelen en duidelijke ijkmomenten, waarop beoordeeld wordt of de maatregelen van de school het gewenste resultaat hebben. Dit om te voorkomen dat de student te lang ingeschreven blijft, terwijl hij geen onderwijs meer volgt. In het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid van school en gemeente om voortijdig schoolverlaten te voorkomen, betreft de school de leerplichtambtenaar hierbij. Heeft dit alles geen resultaat en blijft de student afwezig, dan start de school de uitschrijfprocedure. Zolang een student zonder startkwalificatie op de opleiding ingeschreven is en deze niet bezoekt, doet de school hiervan wekelijks een melding bij DUO-verzuim.

In [paragraaf 2.3](#) wordt beschreven welke stappen de school moet zetten, voordat een student mag worden uitgeschreven.

5.2.2 Verzuim tijdens beroepspraktijkvorming (BPV)

De praktijk vormt een belangrijk deel van alle mbo-opleidingen. Als een student zonder geldige reden afwezig is tijdens het praktijkdeel van de opleiding, geldt dit als ongeoorloofd verzuim (LPW art. 4c).

Het is belangrijk dat de school vroegtijdig op de hoogte wordt gesteld van verzuim tijdens de praktijk, zodat zij op tijd de juiste aanpak kan inzetten om te zorgen dat de BPV weer naar behoren kan plaatsvinden.

Verzuim tijdens de praktijk telt mee bij het berekenen van wettelijk ongeoorloofd verzuim. Dit betekent:

- Verzuim tijdens de praktijk moet binnen één week bij school bekend zijn. Het is belangrijk dat de school hierover met het praktijkbedrijf duidelijke afspraken maakt.
- De school registreert het verzuim wekelijks.
- Bij verzuim worden de uren die op school en tijdens de praktijk zijn verzuimd bij elkaar opgeteld.
- De school meldt ongeoorloofd verzuim van 16 klokuren binnen 4 aaneengesloten lesweken bij het DUO-verzuimloket.

Het is wenselijk dat de school deze regels ook volgt voor de praktijk van de BBL-opleidingen. En de scholen mogen ongeoorloofd verzuim tijdens de BBL-praktijk ook bij het DUO-verzuimloket melden.

Volgens de Leerplichtwet is de jongere immers verplicht het volledige programma van de combinatie leren en werken te volgen, dat door de school wordt aangeboden (LPW art. 4c). Dit betekent dat de leerplichtambtenaar een BBL-student kan aanspreken op ongeoorloofd verzuim tijdens de praktijk.

Verzuim tijdens de BBL-praktijk kan een voorbode zijn van voortijdig schoolverlaten. Scholen en gemeente werken samen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en daarbij is het essentieel dat de leerplichtambtenaar op tijd wordt geïnformeerd, ook over verzuim tijdens de BBL-praktijk.

5.2.3 Praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar

Als de praktijkplaats niet naar behoren kan plaatsvinden, bijvoorbeeld omdat de praktijkplaats niet of niet volledig beschikbaar is, of omdat de begeleiding tekort schiet of ontbreekt, is dit geen geldige reden om de student uit te schrijven.

De school is ervoor verantwoordelijk dat een toereikende vervangende voorziening beschikbaar wordt gesteld. Hierbij maakt het niet uit of de student een BBL- of een BOL-traject volgt.

Is er voor een BBL-student geen geschikte BBL-praktijkplaats beschikbaar, dan kan de school de student een BOL-traject aanbieden.

Is er voor de BOL-student geen praktijkplaats (meer) beschikbaar, dan is het de verantwoordelijkheid van de school om voor een vervangend aanbod te zorgen.

5.2.4 18min – geen vervolgopleiding

Als een 18min-student zonder startkwalificatie zich wil laten uitschrijven en het vervolgotraject is niet duidelijk, dan informeert de school de student en de ouders erover dat de student pas kan worden uitgeschreven als de student daadwerkelijk een andere opleiding gaat volgen. Immers, de student is nog leerplichtig en de ouders zijn dus verplicht om de student in te schrijven.

- Tot de start van de nieuwe opleiding wordt de leerplichtige student geacht de ‘oude’ opleiding te blijven volgen en schrijft de school de student *niet* uit.
- Is de student toch vertrokken, dan meldt de school dit direct als vermoedelijk ongeoorloofd verzuim bij het DUO-verzuimloket. De school geeft hierbij aan welke inspanningen zij heeft verricht om erachter te komen wat het vervolgtraject is van de student.
- De school overlegt met de leerplichtambtenaar of de student binnen 7 dagen moet worden uitgeschreven of niet.
- De leerplichtambtenaar kan nagaan of er een nieuwe inschrijving is gemeld in ROD (voorheen BRON). Is er geen nieuwe inschrijving, dan roept de leerplichtambtenaar de student en de ouders op.

5.2.5 18min – verhuizing

De stappen hierboven gelden ook als een student verhuist, binnen Nederland of naar het buitenland. De school mag de student pas uitschrijven als de ouders aannemelijk hebben gemaakt dat de student op een andere school is ingeschreven. Is de student vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen, dan schrijft de school de student nog niet uit. De school meldt de afwezigheid van de student als ongeoorloofd verzuim bij het DUO-verzuimloket. De leerplichtambtenaar kan nagaan of de student ook daadwerkelijk is verhuisd en of er een nieuwe inschrijving is gemeld in ROD (voorheen BRON).

5.3 Wettelijk verzuim melden via DUO-verzuim

Als een leerling niet op school verschijnt, moet de school actie ondernemen naar de leerling (en zijn ouders). Een school moet het verzuim melden bij de gemeente. Zie voor de meest recente informatie over het melden van verzuim in verband met corona de pagina [Maatregelen coronavirus/verzuim](#) op de website van DUO. Om ongeoorloofd verzuim deugdelijk te administreren heeft elke school een registratiesysteem nodig. De inspectie verwacht van scholen dat zij een goed werkend systeem hanteren waarmee zij aan de wettelijke meldingsplicht kunnen voldoen. De inspectie ziet hierop toe.

Leerlingen tussen 5 en 18 jaar leerplichtig

Volgens de Leerplichtwet 1969 moeten leerlingen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen aan een school of instelling totdat ze een startkwalificatie hebben of 18 jaar worden. Een startkwalificatie is minimaal een havo-diploma, vwo-diploma of een mbo-diploma op niveau 2 of hoger. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar noemen we die verplichting leerplicht en voor leerlingen van 16 tot 18 jaar kwalificatieplicht. Met betrekking tot het melden van ongeoorloofd verzuim gelden de volgende wettelijke eisen:

- Leerlingen jonger dan 16 jaar/leerlingen jonger dan 18 jaar zonder startkwalificatie
  - Ongeoorloofde afwezigheid van 16 uren les- of praktijktijd in een periode van 4 aaneengesloten lesweken moet gemeld worden bij de gemeente via het [digitale verzuimloket van DUO](#), al dan niet door middel van een machinekoppeling met het softwarepakket van de school. Vakanties tellen niet mee als lesweek.
  - De school meldt de ongeoorloofde afwezigheid onverwijld (binnen 5 werkdagen) na het overschrijden van de grens van 16 uur.
  - Na het overschrijden van de 16 uur begint een nieuwe periode van 4 weken. Na de eerste 16 uur ongeoorloofde afwezigheid dient een vervolgmelding

gedaan te worden zodra er binnen een periode van vier weken wederom 16 uur ongeoorloofd verzuim is opgebouwd. De school dient te melden, ongeacht of er een actie vanuit school of leerplichtambtenaar loopt.

- Als een leerling na de eerste melding helemaal niet meer op school verschijnt, en als gevolg daarvan meerdere keren per week de 16 uur overschrijdt waardoor melding aan de orde zou zijn, kan worden volstaan met een wekelijkse vervolgmelding in plaats van na iedere 16 uur afwezigheid opnieuw te melden.
- Als de leerling na 4 weken afwezigheid nog steeds continu afwezig blijft, kan er via DUO een melding van langdurig relatief verzuim worden gedaan. Er hoeft dan niet meer wekelijks worden gemeld. Zodra de leerling weer aanwezig is, sluit de school deze langdurig relatief verzuim melding af.
- Leerlingen tussen 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie
  - Ongeoorloofde afwezigheid van 4 aaneengesloten weken les- of praktijktijd moet gemeld worden bij de gemeente, voor vo-scholen en mbo-instellingen loopt dit via het digitale verzuimloket van DUO, al dan niet door middel van een machinekoppeling met het softwarepakket van de school. Vakanties tellen niet mee als lesweek.
  - De school meldt de ongeoorloofde afwezigheid onverwijld (binnen 5 werkdagen) na het overschrijden van de grens van 4 aaneengesloten weken.
  - Een vervolgmelding is noodzakelijk zodra de leerling opnieuw 4 weken volledig afwezig is.

5.3.1 Stappen melding

1. School meldt het verzuim via DUO aan de leerplichtambtenaar. Voor veel scholen is er een automatische koppeling tussen het softwarepakket van de school (bijvoorbeeld EduArte) voor de verzuimregistratie en het DUO-verzuimloket. Deze scholen kunnen rechtstreeks melden vanuit hun verzuimregistratiesysteem.
2. School vermeldt hierbij om wat voor soort verzuim het gaat (zie [paragraaf 5.5](#)).
3. School mailt tegelijkertijd het verzuimoverzicht naar de leerplichtambtenaar van de school. De leerplichtambtenaar heeft een totaalbeeld van het verzuim van de student nodig. Bij DUO-verzuim wordt slechts de uren ongeoorloofd verzuim weergegeven waarop de melding gebaseerd is.
4. Gaat het om een student die niet in Amsterdam woont, dan stuurt de school het verzuimoverzicht naar de leerplichtambtenaar van de woongemeente van deze student.
5. Dit verzuimoverzicht moet zodanig zijn, dat de leerplichtambtenaar op basis hiervan het verzuim van de student kan beoordelen.
6. School geeft de leerplichtambtenaar aanvullende informatie rondom het verzuim:
  - de (vermoedelijke) reden van verzuim
  - de acties die de school heeft ondernomen
  - de reactie van de student hierop
  - welke inzet de school verwacht van de leerplichtambtenaar

5.3.2 Ná de melding

- De school blijft ook na een DUO-melding inspanningen verrichten om het verzuim terug te dringen.
- Als een student na een verzuimmelding terugkomt op school en vervolgens opnieuw 16 klokuren binnen 4 weken ongeoorloofd afwezig is, doet de school opnieuw een DUO-melding van relatief verzuim.
- Als een student na een verzuimmelding aaneengesloten ongeoorloofd afwezig blijft, moet de school wekelijks een herhaalmelding via DUO aan de leerplichtambtenaar doen.
- Na 4 weken aaneengesloten ongeoorloofde afwezigheid doet de school een melding in de categorie langdurig relatief verzuim (LRV-melding) en hoeft dan niet meer wekelijks de afwezigheid te melden. Voor 18 plus studenten moet een Doorstroompunt-melding worden gedaan. Bij terugkeer op school van de student vult de school de einddatum van het verzuim in.

Dit melden is een wettelijke verplichting en staat los van de inspanningen door de school en de verzuimbehandeling van de leerplichtambtenaar.

5.3.3 Asielzoekers en statushouders

Verzuim van de leerplichtige/kwalificatieplichtige asielzoekers, statushouders, studenten zonder BSN en expatstudenten moet u ook melden volgens de wettelijke regels. Weet u niet zeker of u het verzuim van studenten moet melden, neem dan contact op met de leerplichtambtenaar.

5.4 Hoe bereken je 16 uur verzuim en wat is de 1e verzuimdag?

In elke DUO-melding geeft de school aan wat de eerste en de laatste verzuimdag is van het verzuim waarvoor deze DUO-melding wordt gedaan.

In het kader hieronder wordt dit verder uitgelegd:

Terugkerend verzuim, bijvoorbeeld:

- Tussen **1 november** en **14 november** is student in totaal 16 klokuren ongeoorloofd afwezig
- De school moet binnen 5 werkdagen na 14 november een DUO-melding doen.
- De school doet deze DUO-melding bv. op 19 november.
- De school geeft in deze DUO-melding als 1e verzuimdag op: 1 november.

Vanaf **15 november** (meteen na overschrijding van de eerste 16 klokuren) begint een nieuwe periode van 4 lesweken en begin je opnieuw 16 klokuren te tellen. Je gaat dus niet pas opnieuw tellen na de DUO-melding!

Tussen **15 november** en **28 november** is student opnieuw 16 klokuren ongeoorloofd afwezig

- De school moet opnieuw binnen 5 werkdagen na 28 november een DUO-melding doen.
- De school doet deze DUO-melding bv. op 3 december.
- De school geeft in deze DUO-melding als 1e verzuimdag op: 15 november.
- Etc.

Aaneengesloten verzuim, bijvoorbeeld:

- Tussen 1 november en 5 november is student in totaal 16 klokuren ongeoorloofd afwezig.
- Het blijkt dat de student hierna continu afwezig blijft en tussendoor niet meer terugkomt op school.
- De eerste DUO-melding in de categorie 16-uur verzuim moet school doen binnen 5 werkdagen na 5 november.
- De school doet deze DUO-melding bv. op 8 november.
- Daarna moet de school wekelijks een 16-uurs DUO-melding doen.
- De school zorgt ervoor dat de einddatum van de eerste melding aansluit aan de begindatum van de 2e melding enz. Hierdoor weet de leerplichtambtenaar dat de student vanaf 1 november aaneengesloten afwezig is.
- Bij continu afwezig zijn vinkt de school in de melding aan dat de student alle lessen heeft gemist.
- Na 4 weken continu ongeoorloofd verzuim doet de school een LRV-melding als het verzuim voortduurt. De school hoeft dan niet meer wekelijks te melden, de leerplichtambtenaar weet dat de student continu afwezig is. De einddatum van deze LRV-melding vult de school in zodra de student weer naar school gaat.

5.5 Soorten verzuim in DUO-verzuimloket

De school meldt verzuim via DUO aan de leerplichtambtenaar en zij geeft bij DUO-verzuim aan wat voor soort verzuim het betreft. Op de website van DUO zakelijk staat een beslisboom met: [Welk type verzuim moet de school melden](#).

Zij heeft hierbij de keuze uit één van de volgende verzuimsoorten:

16 uur in 4 weken: ongeoorloofd verzuim van 16 klokuren les- of praktijktijd binnen 4 aaneengesloten lesweken. De school is verplicht dit verzuim voor leerplichtigen te melden en daarom wordt dit wettelijk verzuim genoemd.

Overig verzuim: regelmatig spijbelen en/of te laat komen. Dit kan minder zijn dan 16 klokuren binnen 4 lesweken. In de categorie Overig Verzuim is vanaf augustus 2018 binnen deze categorie een subcategorie voor het melden van langdurig ziekteverzuim (thuiszitters)

Luxe verzuim: ongeoorloofde afwezigheid doordat de student buiten de schoolvakanties om op vakantie gaat.

Langdurig Relatief Verzuim (LRV) 18- : ongeoorloofd aaneengesloten verzuim van 4 weken of langer.

Doorstroompuntverzuim 18+: ongeoorloofd verzuim van een 18-23-jarige zonder startkwalificatie. De school is verplicht dit verzuim te melden en daarom wordt dit wettelijk Doorstroompuntverzuim genoemd.

16 uur in 4 weken 18+: ongeoorloofd verzuim van 16 klokuren les- of praktijktijd binnen 4 aaneengesloten lesweken.

5.6 Eerder melden mag!

De school kan en mag verzuim ook eerder via het DUO-verzuimloket melden, dus vóórdat er sprake is van ongeoorloofd verzuim van 16 klokuren binnen 4 lesweken. Bijvoorbeeld als er zorgen zijn over het verzuimgedrag van een student of als de maatregelen van de school geen effect hebben op het verzuim.

LET OP

Als school verzuim meldt van minder dan 16 klokuren binnen 4 lesweken, moet zij kunnen laten zien dat zij zelf inspanningen heeft verricht om het verzuim van de student aan te pakken.

Eerder melden kan bijvoorbeeld in het geval van:

- Ongeoorloofd verzuim van minder dan 16 klokuren binnen 4 lesweken:
  - met mogelijk problematische achtergrond;
  - of in combinatie met regelmatig te laat komen.
- Regelmatig te laat komen: vanaf 12x binnen 4 lesweken.
- Zorgwekkend ziekteverzuim (zie [paragraaf 5.9](#)).
- Twijfel bij ziekmeldingen.
- Verzuim rondom schoolvakanties.
- Ongeoorloofd verzuim na afwijzing van een verlofaanvraag.
- Vertrek naar het buitenland (zie [paragraaf 5.10](#)).
- Student is vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen.

5.7 Wat gebeurt er na een melding?

Onderzoek leerplichtambtenaar

Wat er gebeurt na een melding schoolverzuim, is vastgelegd in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) of voor boven-leerplichtige leerlingen in de routekaart van het Doorstroompunt. De MAS is opgesteld door ketenpartners betrokken bij schoolverzuim en beschrijft de werkzaamheden van de leerplichtambtenaar en betrokken ketenpartners m.b.t. schoolverzuim. Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp staat bij de aanpak voorop. Zie [de website van Ingrado](#).

5.8 Melden verzuim van student die elders onderwijs volgt

Wettelijk is het zo dat de school waar de student is ingeschreven (de stamschool) verantwoordelijk is voor het tijdig melden van ongeoorloofd verzuim bij DUO-verzuim. Wettelijk verzuim moet binnen 5 werkdagen via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar gemeld worden.

Als een student in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de stamschool volgt, bv. VAVO, is het zaak dat de stamschool hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de student onderwijs volgt.

Stappen school

1. De stamschool geeft aan de leerplichtambtenaar door dat de student (tijdelijk) een traject buiten de school volgt.
2. De stamschool spreekt met de locatie waar de student onderwijs volgt af, hoe en wanneer zij op de hoogte wordt gesteld van wettelijk ongeoorloofd verzuim. Dit moet zo geregeld zijn dat de stamschool het verzuim binnen 5 werkdagen kan melden bij DUO-verzuim.
3. Zodra de locatie waar de student onderwijs volgt aan de stamschool doorgeeft dat er sprake is van wettelijk ongeoorloofd verzuim, meldt de stamschool dit verzuim bij DUO-verzuim.
4. In de DUO-melding geeft de stamschool aan op welke locatie de student onderwijs volgt.
5. Als de student weer terugkomt op de stamschool, geeft deze school dit door aan de leerplichtambtenaar.

5.9 Ziekteverzuim en DUO-melding

Bij langdurig of frequent ziekteverzuim kan de schoolloopbaan van de student in gevaar komen.

Daarom is het belangrijk dat ziekteverzuim vroegtijdig wordt gesignaleerd, zodat op tijd de juiste aanpak wordt ingezet. Zo kunnen we ervoor zorgen dat de student zoveel en zo goed mogelijk weer naar school gaat. Een goede communicatie tussen student, ouders en school is hierbij erg belangrijk.

Langdurige ziekte geldt uitsluitend als geldige reden voor afwezigheid, als de student of de ouders de ziekte kunnen aantonen.

- Allereerst zijn student en ouders aan zet om het ziekteverzuim te laten eindigen. Er mag van hen een actieve houding verwacht worden om de juiste hulp in te roepen.
- School heeft een zorgplicht. Dat betekent dat school verplicht is om bij ziekteverzuim onderwijs op maat aan te bieden. De school stelt samen met de student (en ouders) een plan op hoe aan het onderwijs inhoud en vorm wordt gegeven gedurende de ziekte.
- Als het niet duidelijk is in hoeverre de student belast kan worden met onderwijs, kan de belastbaarheid van de student onderzocht worden door de jeugdarts.
- Als student (en ouders) niet wil(len) meewerken aan het onderzoek naar belastbaarheid, kan de school haar zorgplicht niet nakomen. In dat geval zet de school het ziekteverzuim om in (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim (de school acht het ziekteverzuim ongeoorloofd).
- De school meldt dan het verzuim bij DUO verzuim met een toelichting op het verzuim.

5.9.1 Ziekteverzuimaanpak volgens MAZL

De MAZL methode kent duidelijke criteria en stappen (zie amsterdam.nl/leerplichtenscholen)

1. De school houdt het ziekteverzuim van de studenten nauwkeurig bij.
2. De school komt in actie als een student 7 schooldagen aaneengesloten of 4 keer in 12 schoolweken ziek is gemeld. De schoolloopbaanbegeleider/zorgcoördinator heeft een verzuimgesprek met de student (en ouders) op school.
3. Als er een medisch advies nodig is, verwijzen zij naar de jeugdarts. Het advies van een onafhankelijk arts vanuit een breed sociaal-medisch perspectief is soms nodig om alle achterliggende factoren in kaart te brengen en medische klachten correct te duiden.
4. De jeugdarts maakt met de student (en ouders) een plan van aanpak, dat ook met de school besproken wordt. Samen houden zij de vinger aan de pols.
5. Als student (en ouders) de afspraken niet naleven, gaat het dossier alsnog naar de leerplichtambtenaar.

5.9.3 Wanneer een DUO-melding bij ziekteverzuim?

LET OP

In de volgende gevallen doet de school een DUO-melding:

Student (en ouders) houden zich niet aan de afspraken die met de jeugdarts zijn gemaakt over terugkeer naar school en het ziekteverzuim houdt aan.

Student (en ouders) verschijnen niet op het spreekuur van de jeugdarts en het ziekteverzuim houdt aan.

De jeugdarts constateert dat er geen medische reden is voor het verzuim en het ziekteverzuim houdt aan, zonder verdere verklaring of actie van de ouders.

In dit laatste geval registreert de school het verzuim als ongeoorloofd verzuim, vanaf het moment dat de jeugdarts heeft verklaard dat er geen medische reden is voor het verzuim.

Tegelijk met de DUO-melding informeert de school de leerplichtambtenaar over de (vermoedelijke) reden van verzuim, de acties die de school heeft ondernomen en de reactie van student/ouders hierop. De school informeert de ouders over de melding bij DUO-verzuim. De leerplichtambtenaar onderneemt actie, in samenspraak met de zorgcoördinator.

Als er ernstige zorgen zijn over de student, bepaalt het ZAT of er een zorgmelding wordt gedaan bij [Veilig Thuis](#).

5.10 Verzuim melden bij verhuizing binnen of buiten Nederland

Van de ouders van kwalificatieplichtige studenten mag worden verwacht dat zij tijdig op de school van hun kind aangeven dat zij van plan zijn te gaan verhuizen. De school vraagt hen om de volgende informatie:

1. De datum: wat is de vertrekdatum en wanneer willen de ouders de student uitschrijven?
2. De nieuwe school: naar welke school gaat de student, in welk land en welke plaats?
3. De inschrijving op de nieuwe school: is de student daar al ingeschreven en wanneer zal de student daar starten?

In de Beleidsregel van de minister van OCW over verlof wordt voor een verhuizing maximaal 1 schooldag toegekend. Dit betekent dat ouders ruim vóór de verhuizing er voor moeten zorgen dat hun kind aansluitend op een nieuwe school geplaatst kan worden. Scholen moeten In- en uitschrijvingen van studenten binnen 7 dagen melden; zo is voor de leerplichtambtenaar inzichtelijk of studenten op een school staan ingeschreven of dat zij absoluut verzuimer zijn.

Wanneer een DUO-melding?

In het algemeen geldt: als de student is vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen, **moet** de school de afwezigheid bij DUO-verzuim melden als vermoedelijk ongeoorloofd verzuim. De school doet één of meerdere DUO-meldingen:

- Als de ouders aangeven dat hun kind naar het buitenland is vertrokken, **zonder dat** zij aannemelijk hebben gemaakt dat hun kind op een buitenlandse school is ingeschreven.

- Als de student niet op school komt en school van derden heeft vernomen dat het kind naar het buitenland is vertrokken.
- Als de student langdurig afwezig is en de school heeft een vermoeden van gedwongen achterlating (zie [paragraaf 2.7](#)).

In al deze gevallen mag de school de student **nog niet uitschrijven**, tenzij de leerplichtambtenaar hiervoor toestemming geeft. Meer over de stappen bij uitschrijving: zie [paragraaf 2.3](#).

Zolang de student op school ingeschreven is en deze niet bezoekt meldt school wettelijk verzuim via het DUO-verzuimloket: zie [paragraaf 5.3](#).

5.11 Detentie of gesloten behandelcentrum

Het kan zijn dat een student (waarschijnlijk) in detentie of in een gesloten behandelcentrum is geplaatst, binnen of buiten Amsterdam.

1. Is een student zonder bericht afwezig, dan neemt de school dezelfde dag contact op met student en/of ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de student.
2. Als de student gesloten is geplaatst, verifieert de school dat bij de betreffende instelling.
3. Als het zeker is dat de student gesloten is geplaatst, informeert de school de leerplichtambtenaar over start en einde van de plaatsing.
4. In de verzuimregistratie moet de reden van afwezigheid duidelijk zijn.

Wanneer een DUO-melding?

- Als de school (na eigen onderzoek) niet zeker weet waarom de student afwezig is, doet de school bij 16 uur afwezigheid een melding bij DUO-verzuim.
- Zolang de student afwezig is zonder dat duidelijk is waarom, meldt school wettelijk verzuim bij DUO-verzuim: zie [paragraaf 5.3](#).

Over de handelwijze t.a.v. wel of niet uitschrijven: zie [hoofdstuk 2](#).

5.12 Zwangerschap en tienermoeders

Zwangere studenten en tienermoeders zijn zelf verantwoordelijk voor het goed afronden van de schoolloopbaan. Maar om te voorkomen dat zij voortijdig met hun school stoppen, is het belangrijk dat het begeleiden van deze studenten goed verloopt. Het is raadzaam binnen de school een contactpersoon aan te wijzen voor deze studenten. Deze persoon zorgt ervoor dat onderstaande stappen worden uitgevoerd.

5.12.1 Stappen school bij zwangerschap van een student

1. School wijst een contactpersoon aan voor de zwangere student.
2. De contactpersoon informeert het zorgteam over de zwangerschap van de student.
3. School spreekt de periode voor het zwangerschapsverlof af: maximaal 16 weken.
4. De school schrijft de student niet uit gedurende het zwangerschapsverlof.
5. School stelt een Contract Zwangerschapsverlof op met de student en stuurt een kopie hiervan naar de leerplichtambtenaar.

6. Bij studenten jonger dan 18 jaar: school laat een *vrijstelling geregeld schoolbezoek* door ouders aanvragen bij de leerplichtambtenaar.
7. Voor, gedurende en na het verlof houdt de contactpersoon contact met de student. Terugkeer naar school is hierbij een terugkerend thema.
8. School reageert alert op (ziekte)verzuim van de student, vóór en ná het verlof.
9. Als de student **vóór of ná het zwangerschapsverlof zonder geldige reden niet op school komt, meldt de school dit via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar.**
10. Als een student de zwangerschap of het ouderschap als reden opgeeft voor ziekteverzuim, kan de school via de schoolarts bij de GGD een belastbaarheidsonderzoek aanvragen. Afhankelijk van de beoordeling kan de student een aangepast lesprogramma volgen, of gemeld worden bij de leerplichtambtenaar. Hieronder worden de stappen verder toegelicht.

5.12.2 Contract Zwangerschapsverlof

Een zwangere student heeft, net als een zwangere die werkt, recht op maximaal 16 weken zwangerschapsverlof (4-6 weken voor en 10-12 weken na de bevalling). Daarbuiten moet zij aanwezig zijn volgens het lesrooster.

De school stelt met de student een Contract Zwangerschapsverlof op, met daarin:

- De uitgerekende bevallingsdatum
- De datum waarop het zwangerschapsverlof ingaat
- De datum van terugkeer naar school
- De contactpersoon binnen school
- Eventuele afspraken over een aangepast lesprogramma of het afleggen van toetsen en examens
- Informatie over hoe straks school en de zorg voor het kind worden gecombineerd, bijvoorbeeld: Hoe is de kinderopvang geregeld?

Een voorbeeld van een Contract Zwangerschapsverlof vindt u op: amsterdam.nl/leerplichtenscholen

5.12.3 Aangepast lesprogramma

Als een student voor of na de bevalling aangeeft de lessen door ziekte of complicaties niet te kunnen volgen, kan de school bij de GGD (via de jeugdarts) een belastbaarheidsonderzoek laten doen. Daarmee kan vastgesteld worden of de school een aangepast lesprogramma moet opstellen. Ziekte of complicaties moet de student met een verklaring van de arts onderbouwen.

5.12.4 Inschakelen leerplichtambtenaar

Komt een student tijdens haar zwangerschap of na haar zwangerschapsverlof zonder geldige reden niet op school, dan neemt de school contact op met de student om te informeren naar de reden van afwezigheid.

Tevens meldt de school het verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar, met hierbij de (vermoedelijke) reden van verzuim, de acties die de school heeft ondernomen en de reactie van de student hierop.

Als school hierover met de student geen bijzondere afspraken heeft gemaakt, dan gelden de normale leerplichtregels voor het melden van verzuim: zie [hoofdstuk 5](#).

5.13 Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Vanaf 1 juli 2013 is elke organisatie verplicht om een Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld te hebben. Hierin staan de stappen beschreven die school moet zetten bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Sinds 1 januari 2019 is de verbeterde Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling van kracht. Leraren, mentoren, zorgcoördinatoren, IB'ers, leerlingbegeleiders, pedagogen en directie/bestuurders moeten vanaf die datum niet alleen kennis hebben genomen van de verbeterde Meldcode maar ook in staat zijn ermee te werken. Bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld volgt de school de stappen van de meldcode.

Meer informatie over de meldcode vindt u op de website van [Veilig Thuis](#) of [de Rijksoverheid](#).

5.14 Melden thuiszitters bij DUO (leerplichtigen)

Een student die 4 weken of langer aaneengesloten verzuimt, geldt als een thuiszitter. Van scholen wordt verwacht dat zij thuiszitters signaleren en tijdig melden bij leerplicht. Dat geldt ook voor thuiszitters die ziek zijn gemeld. De scholen hebben 2 mogelijkheden om hun thuiszittende studenten via DUO bij de leerplichtambtenaar te melden:

5.14.1 LRV-melding (jonger dan 18 jaar)

Deze melding van langdurig relatief verzuim kan door de school worden gedaan na 4 weken volledige afwezigheid van de student. De LRV-melding wordt door de school gedaan als er sprake is van ongeoorloofde afwezigheid.

- Er is sprake van onwil bij ouders of student om het aangeboden onderwijs te volgen of te accepteren.
- Ouders en/of studenten werken niet mee aan een benodigde opleidingswisseling waardoor de student thuis komt te zitten.
- De reden van afwezigheid van de student is niet bekend.
- DUO geeft aan dat in de categorie LRV ook de studenten die op een wachtlijst staan gemeld behoren te worden. Het is immers 'ongeoorloofd' om leerplichtige studenten op een wachtlijst thuis te laten zitten i.p.v. hen een passende plek aan te bieden.

5.14.2 Langdurig ziekmelding

DUO breidt nu ook de mogelijkheden uit om langdurig zieke jongeren die ingeschreven staan op een instelling en thuis zitten te melden. Na augustus 2018 kan de instelling in geval van langdurig ziek, een melding 'Overig Verzuim' doen.

Zie op de website van DUO bij de beslissboom [Welk type verzuim moet de school melden?](#)

5.14.3 Begin- en einddatum thuiszitten

Zowel bij de LRV- melding als bij de langdurig ziekmelding is de begindatum van het verzuim de datum waarop de student thuis kwam te zitten. Zodra de student weer naar school komt, kan de einddatum van het verzuim/het thuiszitten worden ingevuld.

Door dit nauwgezet te doen is het mogelijk om de thuiszitters die ingeschreven staan op de instellingen te monitoren en knelpunten te signaleren.

6 Vrijstelling geregeld schoolbezoek: Extra verlof

Ouders zorgen ervoor dat hun kind geregeld naar school gaat. Studenten mogen nooit zonder reden van school wegblijven.

In de Leerplichtwet staat wanneer een leerplichtige student de school niet kan of hoeft te bezoeken. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

- Vrijstelling van geregeld schoolbezoek: extra verlof.
- Vrijstelling van inschrijving: de student hoeft niet bij een school te staan ingeschreven.

Dit hoofdstuk behandelt het extra verlof, omdat hierbij ook de school een rol heeft.

Uitgangspunten bij het verlenen van verlof zijn:

- De gronden voor verlof betreffen veelal situaties buiten de wil van de ouders of leerplichtige om.
- Het verlof wordt alleen gegeven als daarmee een onredelijke situatie kan worden vermeden en het verlof wordt altijd zo kort mogelijk gehouden.

Vanaf 18 jaar

Bij studenten vanaf 18 jaar geldt de Leerplichtwet niet meer. De school bepaalt welke regels en procedures zij hanteert bij verlof voor deze studenten. Dit kunnen dezelfde regels en procedures zijn als voor de studenten tot 18 jaar.

Extra verlof of vrijstelling van inschrijving?

Voor studenten tot 18 jaar zijn verschillende regelingen op basis waarvan hij/zij de school niet hoeft te bezoeken: vrijstelling van geregeld schoolbezoek (extra verlof) en vrijstelling van inschrijving. Wat is het verschil?

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek: extra verlof

Dit is geregeld in de [Leerplichtwet, artikel 11](#). Gaat het om 10 schooldagen of minder dan beslist de opleidingsmanager gaat het om meer dan 10 schooldagen dan beslist de leerplichtambtenaar.

Vrijstelling van inschrijving

Ook dit is geregeld in de [Leerplichtwet, artikel 5](#). Een kind met een vrijstelling van inschrijving hoeft niet bij een school ingeschreven te staan, bijvoorbeeld omdat hij/zij vanwege lichamelijke of psychische redenen niet in staat is om onderwijs te volgen. Hierover beslist de leerplichtambtenaar. Als ouders hier vragen over hebben, verwijst de school hen naar de leerplichtambtenaar.

Dit hoofdstuk behandelt extra verlof, omdat school en leerplicht hier een rol in hebben.

6.1 Wet- en regelgeving

6.1.1 Leerplichtwet (18 min)

Geregeld schoolbezoek

In de Leerplichtwet is vastgelegd dat een student de school geregeld moet bezoeken:

- Ouders zijn verplicht te zorgen dat hun kind de school geregeld bezoekt en jongeren vanaf 12 jaar zijn zelf ook verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek ([artikel 2 van de Leerplichtwet](#)).
- Het schoolbezoek vindt geregeld plaats, zolang geen les of praktijktijd wordt verzuimd ([artikel 4 van de Leerplichtwet](#)).
- Ouders moeten de school in kennis stellen van de afwezigheid van hun kind en de reden daarvoor ([artikelen 11, 12 en 13 van de Leerplichtwet](#)).

Vrijstelling geregeld schoolbezoek - verlof

In de volgende situaties zijn ouders vrijgesteld van de plicht tot geregeld schoolbezoek van hun kind ([artikel 11 van de Leerplichtwet](#)):

- als de school of de instelling gesloten of het onderwijs geschorst is;
- als het bezoeken van de school of de instelling door uitzonderlijke omstandigheden verboden is;
- als de student bij wijze van tuchtmaatregel tijdelijk de toegang tot de school of instelling is ontzegd;
- wegens ziekte van de student;
- wegens vervulling van plichten van de student die voortvloeien uit godsdienst of levensovertuiging;
- als het gezin wegens de specifieke aard van het beroep van een van de ouders slechts buiten de schoolvakanties op vakantie kan;
- wegens andere gewichtige omstandigheden.

In de [artikelen 12 t/m 14 van de Leerplichtwet](#) staan hierbij aanvullende bepalingen:

Ziekte

Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens ziekte, als het hoofd daarover binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering is geïnformeerd, zo mogelijk met opgave van de aard van de ziekte ([artikel 12 van de Leerplichtwet](#)). Zie voor nadere informatie [paragraaf 6.2](#).

Godsdienst of levensovertuiging

Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging. Dit kan alleen als het hoofd daarover 2 dagen vóór de verhindering is geïnformeerd ([artikel 13 van de Leerplichtwet](#)).

Zie voor nadere informatie [paragraaf 6.4](#).

Vakantie vanwege aard beroep ouders

- Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling voor vakantie wegens de specifieke aard van het beroep van één van de ouders. Dit kan alleen als het hoofd hiervoor verlof heeft verleend.

- Het hoofd kan dit verlof slechts eenmaal voor ten hoogste 10 dagen per schooljaar verlenen en niet in de eerste 2 lesweken van het schooljaar ([artikel 13a van de Leerplichtwet](#)).

Zie voor nadere informatie [paragraaf 6.5](#).

Andere gewichtige omstandigheden

- Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens andere gewichtige omstandigheden. Dit kan alleen als het hoofd hiervoor verlof heeft verleend.
- Als geen verlof gevraagd is, kan het hoofd alsnog verlof verlenen, als hem binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering de redenen worden meegedeeld.
- Als verlof wordt gevraagd wegens gewichtige omstandigheden voor 10 schooldagen of minder, dan beslist de opleidingsmanager. Bij een aanvraag voor meer dan 10 schooldagen per schooljaar, dan beslist de leerplichtambtenaar ([artikel 14 van de Leerplichtwet](#)).

Zie voor nadere informatie [paragraaf 6.6](#).

Vanaf 18 jaar

Studenten van 18 jaar of ouder vallen niet meer onder de regels van de Leerplichtwet. De school kan echter afspreken, dat zij bij verlof voor studenten vanaf 18 jaar dezelfde regels en procedures hanteert als voor de studenten die jonger dan 18 jaar zijn.

Bij studenten vanaf 18 jaar speelt de leerplichtambtenaar geen rol als er verlof wordt aangevraagd voor meer dan 10 schooldagen per schooljaar. De school kan de leerplichtambtenaar wel om advies vragen bij de behandeling van deze aanvragen, maar de opleidingsmanager blijft zelf verantwoordelijk voor de genomen beslissing.

6.1.2 Beleidsregel verlof van OCW

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een beleidsregel vastgesteld voor de uitleg van de termen 'specifieke aard van het beroep' en 'andere gewichtige omstandigheden'. De volledige tekst van deze beleidsregel vindt u op amsterdam.nl/leerplichtenscholen onder het kopje Verlof.

6.2 Aandachtspunten bij verlofaanvragen

- De school vermeldt in de schoolgids wanneer en hoe ouders verlof voor hun kind kunnen aanvragen.
- Ouders dienen een verlofaanvraag schriftelijk en binnen een redelijke termijn in bij het hoofd van de school. Deze termijn is zodanig dat de school voldoende tijd en gelegenheid heeft om de aanvraag zorgvuldig te beoordelen en af te handelen. De school bepaalt wat hiervoor een redelijk termijn is en informeert de ouders hierover.
- Gaat het om een acute situatie waardoor de student niet naar school kan komen, dan kan de opleidingsmanager hiervoor achteraf verlof verlenen. Ouders informeren de opleidingsmanager hierover dan wel binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering.
- Als de aanvraag niet binnen een redelijke termijn is ingediend, beargumenteert de aanvrager waarom dit niet is gebeurd.
- Een aanvraag voor verlof wordt, voor zover redelijkerwijze mogelijk, vergezeld van bewijsstukken, waaruit blijkt dat het een situatie betreft buiten de wil van de ouders of leerplichtige om.

- De afhandeling van alle verlofaanvragen door de directeur wordt zorgvuldig geadministreerd.
- De opleidingsmanager kan advies vragen aan de leerplichtambtenaar, maar de directeur blijft zelf verantwoordelijk voor de genomen beslissing bij verlof van maximaal 10 schooldagen.

LET OP

Als er meer kinderen uit een gezin leerplichtig zijn en verschillende scholen bezoeken, neemt de opleidingsmanager voordat hij/zij een beslissing neemt, contact op met de andere school/scholen. Dit om te voorkomen dat er door verschillende scholen anders wordt besloten op dezelfde verlofaanvraag.

Aandachtspunten bij besluiten van de opleidingsmanager

Bij het behandelen van verlofaanvragen moet de school een zorgvuldige procedure toepassen. In de Algemene Wet Bestuursrecht zijn voorschriften vastgelegd, waaraan besluiten van de directeur (als bestuursorgaan) moeten voldoen:

- Volgens de Leerplichtwet heeft het hoofd van de school de bevoegdheid tot het toekennen of afwijzen van verlof. Als de opleidingsmanager de afhandeling van verlofaanvragen heeft gemandateerd, dan moet dit in een schriftelijk mandaatbesluit zijn vastgelegd;
- Het besluit op een verlofaanvraag wordt gegeven binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag (uiterlijk binnen 8 weken);
- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan de ouders meegedeeld;
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien;
- In het besluit worden ouders erop gewezen dat zij binnen 6 weken bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing;
- Het bevoegd gezag neemt zo spoedig mogelijk (uiterlijk binnen 6 weken) na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit, of binnen 12 weken indien zij advies vraagt aan de bezwaarschriftencommissie;
- De ouders moeten in de gelegenheid zijn gesteld om te worden gehoord en zij moeten kennis hebben kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

De afdeling Leerplicht heeft formulieren ontwikkeld voor het aanvragen van verlof.

Deze voldoen aan deze voorwaarden als zij volledig zijn ingevuld.

De verlofformulieren vindt u op de amsterdam.nl/leerplichtenscholen.

6.3 Verlof wegens ziekte van de student

- Bij verlof wegens ziekte volstaat een mededeling van de ouders.
- De school vermeldt in de schoolgids duidelijk wanneer en hoe de ouders de school moeten informeren als hun kind ziek is.
- Ter ondersteuning en bij zorgen kan de school waar de student staat ingeschreven, een beroep doen op de jeugdarts van de GGD. Zie [paragraaf 5.9](#) ziekteverzuim en DUO-melding.

6.4 Vrijstelling vanwege plichten in verband met godsdienst of levensovertuiging

Op grond van artikel 11e lpw is in bepaalde gevallen vrijstelling van schoolbezoek vanwege godsdienst of levensovertuiging mogelijk. De vrijstelling is bedoeld om plichten voortvloeiend uit religie of levensovertuiging te kunnen vervullen en is afgeleid van artikel 6 van de Grondwet.

Wanneer een kind 'plichten moet vervullen voor zijn/haar religie of levensovertuiging' kan het hiervoor verlof krijgen onder de volgende voorwaarden:

- De vrijstelling geldt voor één dag, namelijk de dag waarop de plicht vervuld moet worden.
- Indien er vanuit de religie of levensovertuiging een bandbreedte bestaat van meerdere dagen waarbinnen de plicht vervuld kan worden, dan dient dit zo mogelijk op een niet-schooldag gedaan te worden.
- Een aanvraag voor extra vrije dagen om een religieus feest in het thuisland te vieren wordt door de directeur van de school afgewezen; vrije dagen zijn alleen toegestaan voor de religieuze feestdag zelf, de rest zou extra vakantie zijn.
- Een reisdag voorafgaand of na het vervullen van de plicht in het buitenland is geen geldige reden voor een beroep op vrijstelling in verband met gewichtige omstandigheden (art 11g lpw). De verplichting kan in beginsel immers ook in Nederland worden uitgevoerd.
- Een beroep op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging kan slechts worden gedaan indien daarvan uiterlijk twee dagen vóór de verhindering aan het hoofd van de school kennis is gegeven.
- De school vermeldt in de schoolgids duidelijk wanneer en hoe de ouders de school moeten informeren over dit soort verlof en wat de regels hierbij zijn.
- Ook tijdens toetsen en examens kan een school een kind niet verplichten om op school te zijn op een verplichte (feest)dag van de levensbeschouwing. De school bepaalt wel zelf wanneer toetsen of examens kunnen worden ingehaald.

Hierbij wordt opgemerkt:

- De exacte data van de Islamitische religieuze dagen zijn pas kort van te voren bekend en verschillen per land, dit in verband met de stand van de maan in de diverse thuislanden.
- Een leerling krijgt geen verlof voor carnaval, omdat dit, ondanks de religieuze oorsprong geen religieuze dag is. Carnaval duurt van vrijdag- tot dinsdagavond en binnen deze periode zijn er voldoende mogelijkheden om na schooltijd iets voor schoolkinderen te organiseren.
- Voor de volgende religieuze dagen verleent de school na correcte melding in ieder geval verlof. Bij de religieuze dagen staan geen data. Verreweg de meeste religieuze dagen hebben geen vaste datum.

Christelijke religieuze dagen

De katholieke religieuze dagen zijn al vervat in de wettelijk vastgelegde schoolvakanties en vrije dagen. De protestantse en anglicaanse godsdienst hebben geen religieuze dagen die daarvan afwijken. Er zijn echter wel andere christelijke stromingen die op andere momenten religieuze verplichtingen kennen.

Islamitische religieuze dagen

Het Suikerfeest (1 dag) heeft geen vaste datum. De Islamitische kalender loopt niet synchroon met de Christelijke jaartelling daardoor verschuift de 'maand' ramadan elk jaar. Het Suikerfeest valt dus elk jaar op een andere dag. Bovendien zijn er verschillende interpretaties voor de datum van het Suikerfeest bij de verschillende moslim-gemeenschappen, ook in ons land. Ouders kunnen vooraf kiezen uit 2 mogelijke dagen, maar de leerling mag 1 dag afwezig zijn.

Het Offerfeest (1 dag) valt op de 10de dag van de bedevaartsmaand van de moslims.

Joodse religieuze dagen

Dagen waarop men niet mag werken, dragen, schrijven, etc.:

Het Joods Nieuwjaar (2 dagen), de Grote Verzoendag (1 dag), het Loofhuttenfeest (2 dagen), het Slotfeest (2 laatste dagen), de Kleine Verzoendag (1 dag), het feest van Esther (1 dag), het Paasfeest (de eerste twee en de laatste twee dagen) en het Wekenfeest (2 dagen).

Orthodoxe religieuze dagen

Paasmaandag, Hemelvaartsdag en pinkstermaandag, voor de jaren waarin het orthodox paasfeest niet samenvalt met het katholieke paasfeest.

Chinese religieuze dag

Chinees Nieuwjaar.

Hindu religieuze dagen

Navratri (1 dag), Diwali (1 dag), Maha Shivratri (1 dag), Holifeest (1 dag), Krishna Janamashtmi (2 dagen).

6.5 Verlof wegens specifieke aard van beroep ouders

Ouders van schoolgaande kinderen moeten zich houden aan de vakantieperiodes die de school vaststelt. Sommige ouders oefenen echter een beroep uit waardoor het voor hen niet mogelijk is om tijdens de reguliere schoolvakanties 2 aaneengesloten weken met hun kinderen op vakantie te gaan. In dit geval kunnen de ouders maximaal éénmaal per schooljaar vakantieverlof voor uiterlijk 10 dagen aanvragen vanwege de specifieke aard van het beroep van één van de ouders.

6.5.1 Uitleg 'specifieke aard van het beroep'

De beleidsregel van OCW zegt over het begrip 'specifieke aard van het beroep': hierbij dient voornamelijk te worden gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden, resp. werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdrukte kennen, waardoor het voor het gezin feitelijk onmogelijk is om in die periode een vakantie op te nemen.

Het moet redelijkerwijs te voorzien zijn (en/of worden aangetoond) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. Slechts het gegeven dat gedurende de schoolvakanties een belangrijk deel van de omzet wordt behaald is onvoldoende.

De volledige tekst van deze beleidsregel vindt u op amsterdam.nl/leerplichtenscholen.

6.5.2 Aandachtspunten

- Voor algemene aandachtspunten: zie [paragraaf 6.1.2](#).
- Ouders moeten het besluit van de opleidingsmanager afwachten voordat zij op vakantie gaan.
- De opleidingsmanager mag maar eenmaal en voor ten hoogste 10 schooldagen per schooljaar vakantieverlof verlenen.
- Vakantieverlof mag alleen worden verleend, als het voor ouders vanwege hun beroep niet mogelijk is om tijdens de reguliere schoolvakanties 2 aaneengesloten weken met hun kinderen op vakantie te gaan.
- Vakantieverlof mag niet worden verleend in de eerste 2 lesweken van het schooljaar.

6.6 Verlof wegens andere gewichtige omstandigheden

De beleidsregel van OCW zegt over het begrip ‘andere gewichtige omstandigheden’: dit zijn omstandigheden die buiten de wil of invloedssfeer van de ouders of student zijn gelegen. De volledige tekst van de beleidsregel vindt u op amsterdam.nl/leerplichtenscholen onder het kopje Verlof

In het algemeen geldt:

- De gronden voor verlof betreffen situaties buiten de wil van ouders of leerplichtige om.
- Het verlof wordt alleen gegeven als daarmee een onredelijke situatie wordt vermeden.
- Het verlof wordt altijd zo kort mogelijk gehouden.

6.6.1 Geen geldige redenen voor verlof

In de volgende gevallen wordt in ieder geval geen extra verlof gegeven:

- Familiebezoek in het buitenland;
- Goedkope tickets in het laagseizoen;
- Omdat tickets al gekocht zijn of omdat er geen tickets meer zijn in de vakantieperiode;
- Vakantiespreiding;
- Verlof voor een kind, omdat andere kinderen uit het gezin al of nog vrij zijn;
- Eerder vertrek of latere terugkomst in verband met verkeersdrukte;
- Samen reizen/in konvooi rijden door bijvoorbeeld de Balkan;
- Kroonjaren;
- Sabbatical;
- Wereldreis/verre reis.

6.6.2 Periode verlof

Voor onderstaande situaties heeft de minister van OCW aangegeven hoeveel dagen verlof kan worden gegeven. Hierbij geldt dat het totaal aantal dagen waarvoor de opleidingsmanager verlof kan geven, niet meer mag zijn dan 10 schooldagen per schooljaar.

- Voor verhuizing: maximaal 1 schooldag.
- Voor het voldoen aan wettelijke verplichtingen, voor zover dit niet buiten de lesuren kan geschieden: maximaal 10 dagen.
- Voor het bijwonen van het huwelijk van bloed- of aanverwant t/m de 3^e graad:
  - in Nederland maximaal 2 schooldagen als er ver gereisd moet worden, anders maximaal 1 dag;
  - in het buitenland maximaal 5 schooldagen.

- Bij ernstige levensbedreigende ziekte zonder uitzicht op herstel van bloed- of aanverwant t/m de 3e graad: maximaal 10 schooldagen.
- Bij overlijden van bloed- of aanverwant:
  - in de 1e graad maximaal 5 schooldagen;
  - in de 2e graad maximaal 2 schooldagen;
  - in de 3e en de 4e graad maximaal 1 schooldag;
  - in het buitenland: 1e t/m 4e graad maximaal 5 schooldagen.
- Bij 25-, 40- of 50-jarig ambtsjubileum en het 12^{1/2}-, 25-, 40-, 50- en 60-jarig huwelijksjubileum van ouder of grootouders: maximaal 1 schooldag.
- Voor andere naar het oordeel van het hoofd van de school/instelling gewichtige omstandigheden: maximaal 10 schooldagen.

6.6.3 Aandachtspunten bij maximaal 10 dagen

Bij verlof voor 10 schooldagen of minder beslist de opleidingsmanager van de school.

- Voor algemene aandachtspunten: zie [paragraaf 6.1.2](#).
- Verlof vanwege gewichtige omstandigheden kan ook worden toegekend in de eerste 2 weken na de zomervakantie. Hier moet echter terughoudend mee worden omgegaan.

6.6.4 Aandachtspunten bij meer dan 10 dagen

- Bij verlof voor meer dan 10 schooldagen beslist de leerplichtambtenaar.
- Het maakt hierbij niet uit of het gaat om verlof voor een periode van meer dan 10 schooldagen in één keer, of om de situatie waarin door een nieuwe aanvraag de 10-dagen-grens wordt overschreden.
- Voor algemene aandachtspunten: zie [paragraaf 6.1.2](#).
- De ouders dienen een verlofaanvraag voor meer dan 10 dagen in bij de opleidingsmanager, zodat de opleidingsmanager op de hoogte is.
- De directeur zorgt dat de verlofaanvraag zo snel mogelijk wordt doorgestuurd naar de leerplichtambtenaar.
- De leerplichtambtenaar neemt een besluit nadat hij/zij de aanvrager en de opleidingsmanager van de school heeft gehoord.

6.7 Verlofformulieren

Op amsterdam.nl/leerplichtenscholen vindt u twee verlofformulieren die aan de wettelijke eisen voldoen:

- Het aanvraagformulier voor verlof vanwege gewichtige omstandigheden.
- Het aanvraagformulier voor vakantieverlof vanwege de aard van het beroep van de ouders.

7 Schorsen

Ernstige incidenten kunnen aanleiding zijn tot een verregaande strafmaatregel: schorsing, het tijdelijk uitsluiten van bepaalde onderwijsactiviteiten.

Binnen het MBO zijn de voorschriften voor de maximale lengte en de procedure van schorsing per school geregeld. Het beleid met betrekking tot schorsen en verwijderen van studenten wordt vastgesteld met instemming van de deelnemersraad.

Het beleid met betrekking tot schorsen staat beschreven in het studentenstatuut.

In de praktijk spreken scholen soms over 'interne schorsing' of 'time out'. Voor al deze vormen van uitsluiting van het lesprogramma, gelden de regels zoals bij schorsing.

7.1 Wet- en regelgeving

7.1.1 Wet Educatie en Beroepsonderwijs (Artikel 8.1.7c)

1. Het bevoegd gezag kan een student, vavo-student of deelnemer voor ten hoogste twee weken schorsen.
2. Het bevoegd gezag maakt de beslissing tot schorsing schriftelijk en voorzien van een deugdelijke motivering aan de student, vavo-student of deelnemer bekend. Indien de student, vavo-student of deelnemer jonger dan 18 jaar is, maakt het bevoegd gezag de beslissing ook aan de ouders, voogden of verzorgers schriftelijk bekend.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over het schorsen van studenten, vavo-studenten en deelnemers.

De WEB geeft aan dat er beleid moet zijn met betrekking tot schorsen, maar zij zegt niets over de duur van een schorsing.

Voor het Voortgezet Onderwijs, Primair Onderwijs en Speciaal Onderwijs zegt de wet hier wel iets over: de school kan een student met opgave van redenen voor maximaal 5 dagen achtereen schorsen ([IB WVO art. 13](#), [artikel 40c WPO](#), [artikel 40a WEC](#)).

Amsterdam adviseert de mbo-scholen bij schorsing ook 5 dagen als maximum aan te houden.

7.1.2 Amsterdamse afspraken

Ouderbetrokkenheid

De school betreft de ouders zoveel mogelijk bij de schoolgang en het verzuim van hun kind. Dit geldt voor de ouders van leerplichtige studenten, maar waar mogelijk ook voor de ouders van bovenleerplichtige studenten.

7.1.3 Rechtsbescherming

Ten behoeve van de verbetering van de rechtspositie van de mbo-student voorziet de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten in meer uitgebreide voorschriften voor de onderwijs en examenregeling (OER) en het studentenstatuut, alsmede waarborgen voor zorgvuldige schorsings- en verwijderingsprocedures. Daarnaast wordt voorzien in interne procedures voor geschillen tussen mbo-instellingen en studenten en de mogelijkheid van een daar op volgende rechtsgang bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS), die in eerste en enige aanleg recht zal spreken in mbo-onderwijszaken.

Onderwijsinstellingen moeten een onafhankelijke geschillenadviescommissie in het leven roepen of zich bij een bestaande geschillencommissie aansluiten, waar de student bezwaar kan maken tegen beslissingen van het bevoegd gezag van de onderwijsinstelling (bijvoorbeeld toelatings- of verwijderingsbeslissingen of de beoordeling van beroepspraktijkvorming). De geschillenadviescommissie geeft vervolgens advies aan het bevoegd gezag. De commissie van beroep voor de examens blijft bevoegd voor geschillen die gerelateerd zijn aan examens en het bindend studieadvies (bsa) en de klachtencommissie blijft bestaan voor klachten over gedragingen. De onderwijsinstelling moet voorzien in een toegankelijke faciliteit die klachten en bezwaren in ontvangst neemt en deze doorstuurt naar de juiste commissie.

Tegen de afwikkeling van een geschil door de geschillenadviescommissie of de commissie van beroep voor de examens, kan in eerste en enige aanleg beroep ingesteld worden bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ('Afdeling'). In artikel 7.5.9 WEB (nieuw) is geregeld dat een beslissing van een orgaan van de onderwijsinstelling genomen jegens een student op grond van de WEB, wordt aangemerkt als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht ('Awb'). Daarmee zijn alle Awb-voorschriften over het nemen van besluiten van toepassing voor zowel openbare als bijzondere onderwijsinstellingen. De burgerlijk rechter blijft natuurlijk in alle gevallen bevoegd voor geschillen over bijvoorbeeld onrechtmatige daad of schadevergoeding.

De mbo-instellingen zijn privaatrechtelijke instellingen, en de rechtsbescherming van mbo-studenten verloopt tot nu toe via de civiele rechter. De wetwijziging wijzigt dit naar rechtsbescherming via de bestuursrechter. Tegelijkertijd blijft er sprake van een privaatrechtelijke overeenkomst tussen mbo-instellingen en studenten.

7.2 Wanneer schorsen?

De schorsing kan opgelegd worden als corrigerende strafmaatregel, die toegepast wordt nadat is gebleken dat andere maatregelen niet het beoogde effect sorteren. Schorsing kan ook opgelegd worden als een onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstige aanleg.

Aanleidingen voor een schorsingsbesluit kunnen zijn:

- Herhaalde les- of ordeverstoring
- Wangedrag tegenover leerkrachten of medestudenten
- Diefstal, beroving, afpersing, fraude
- Bedreiging, door ouders of door student

- Gedrag dat de veiligheid aantast van studenten of medewerkers van de school
- Geweldpleging
- Gebruik van alcohol of drugs tijdens schooltijden
- Handel in drugs of in gestolen goederen
- Bezit van wapens of vuurwerk

Bezwaar

Artikel 7.4.8, vierde lid, komt te luiden:

Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat de instelling beschikt over een toegankelijk en begrijpelijk studentenstatuut waarin de rechten en plichten van de studenten zijn opgenomen, en stelt de actuele versie van het studentenstatuut voor de studenten beschikbaar.

Het bevoegd gezag bevordert voorts de kennis van het studentenstatuut.

Het studentenstatuut bevat in elk geval:

- een beschrijving van de procedures voor de behandeling van klachten en geschillen, bedoeld in titel 5, daaronder begrepen de inrichting van de toegankelijke faciliteit, bedoeld in artikel 7.5.1;
- een beschrijving van de procedures voor de behandeling van geschillen inzake medezeggenschap;
- een beschrijving van de beroepsrechten die kunnen worden ontleend aan deze wet en andere wettelijke regelingen;
- een beschrijving van aanvullende procedures ter bescherming van de rechten van studenten die door het bevoegd gezag worden getroffen;
- de nadere regels over het bindend studieadvies, bedoeld in artikel 8.1.7a, vierde lid;
- het beleid met betrekking tot het beperkt en beheersbaar houden van de middelen die van de studenten worden gevraagd voor schoolkosten die door het bevoegd gezag noodzakelijk worden bevonden;
- in voorkomend geval, bepalingen over de terugbetaling van voorschotten, verstrekt door het bevoegd gezag, ter voldoening van een bij of krachtens de wet geregelde geldelijke bijdrage als bedoeld in artikel 8.1.4;
- bepalingen over de terugbetaling van cursusgeld in andere gevallen dan bedoeld in artikel 14, tweede lid, onderdeel a tot en met d, van het Uitvoeringsbesluit Les- en cursusgeldwet 2000;
- het beleid van het bevoegd gezag met betrekking tot verzuim, schorsing en verwijdering van studenten;
- de rechten en plichten ten aanzien van zwangerschap en bevalling; en
- de instellingsregels over het mbo-studentenfonds, bedoeld in artikel 8.1.5e.

8 Verwijderen (gedwongen schoolwisseling/overplaatsing)

Als is gebleken dat meerdere schorsingsmaatregelen niet het beoogde effect hebben, kan de school verwijdering als corrigerende strafmaatregel toepassen. Verwijdering kan ook worden toegepast als maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid.

Bij een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders en/of de student is, gelden ook de regels van een verwijdering.

Een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), wordt ook gezien als een verwijdering.

Bij een verwijderingsprocedure zijn de student, de ouders, de leerplichtambtenaar, de directie en het bestuur van de school betrokken.

8.1 Wet- en regelgeving

8.1.1 Leerplichtwet (18min)

De Leerplichtwet bepaalt dat de school een beslissing tot verwijdering terstond moet melden aan de gemeente (LPW art. 18).

Dit is alleen van toepassing voor de studenten tot 18 jaar zonder startkwalificatie.

8.1.2 Wet Educatie en Beroepsonderwijs (art. 8.1.7d)

Als de school eenzijdig de inschrijving van de student wil beëindigen, dan moet de school zich houden aan de nieuwe regels over verwijdering (nieuwe art. 8.1.7d).

- De school moet een beslissing tot verwijdering altijd schriftelijk en goed gemotiveerd aan de student bekend maken. Is de student minderjarig, dan maakt de school de beslissing ook aan de ouders/verzorgers van de student bekend.
- De student heeft recht om gehoord te worden tijdens een bezwaarprocedure tegen de verwijderingsbeslissing en kennis te nemen van adviezen en rapporten over die beslissing. De school moet binnen vier weken nadat de student het bezwaar heeft ingediend bij de toegankelijke faciliteit een beslissing over het bezwaar nemen.

De regels en procedures bij verwijdering staan beschreven in de OER en/of de stukken waar in de OER naar wordt verwezen, zoals bijvoorbeeld het studentenstatuut of de studiegids.

8.1.3 Amsterdamse afspraken

Ouderbetrokkenheid

De school betreft de ouders zoveel mogelijk bij de schoolgang en het verzuim van hun kind. Dit geldt voor de ouders van leerplichtige studenten, maar waar mogelijk ook voor de ouders van bovenleerplichtige studenten.

8.2 Aandachtspunten

Tot het moment van definitieve verwijdering volgt de student in beginsel een onderwijsprogramma op school. Alleen als de situatie rond een student op school onhoudbaar is, mag de student worden geschorst tijdens de procedure tot verwijdering.

Gedwongen overplaatsing

Als een student niet kan blijven op de huidige school en gedwongen wordt overgeplaatst naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), dan is sprake van een verwijdering. Dit geldt voor alle studenten, dus zowel voor de studenten tot 18 jaar als voor de studenten van 18 jaar en ouder.

Ook een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders of de student is, geldt als een verwijdering.

8.3 Stappen bij verwijderen

Het beleid met betrekking tot verwijdering en gedwongen overplaatsing is vastgelegd in de OER en/of de stukken waar in de OER naar wordt verwezen, zoals bijvoorbeeld het studentenstatuut of de studiegids. Ook de procedure en de beslistermijnen zijn hierin vastgelegd.

- Voorafgaand aan een verwijdering heeft de school een aantal verplichtingen.
- Pas als de school aan die verplichtingen heeft voldaan, kan zij de student definitief van school verwijderen.

8.3.1 Voorafgaand aan de verwijdering

1. De school stelt ouders en student schriftelijk en met opgave van reden op de hoogte dat zij het voornemen heeft om de student van school te verwijderen. De ouders van 18min-studenten worden altijd geïnformeerd. De ouders van 18plus-studenten worden geïnformeerd, als de student hiervoor toestemming heeft gegeven.
2. Een kopie van deze brief wordt direct aan de leerplichtambtenaar gezonden.
3. Student en ouders worden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.
4. Vóórdat de student definitief wordt verwijderd, verricht de school alle inspanning om samen met de student en de ouders een passende vervolgopleiding te vinden, die bereid is de student toe te laten. De definitieve verwijdering van een student kan plaatsvinden wanneer een andere school of instelling de student aanneemt en officieel inschrijft.
5. Tot het moment van definitieve verwijdering volgt de student in beginsel een onderwijsprogramma op school. Als de situatie rond een student op school onhoudbaar is, mag de student worden geschorst tijdens de procedure tot verwijdering.

- Als de student niet meer op school komt terwijl de school heeft gezorgd voor een alternatief onderwijsprogramma en de student is niet geschorst, dan doet de school een DUO-melding.

8.3.2 De daadwerkelijke verwijdering

- Het bestuur van de school, of een door het bestuur gevolmachtigd persoon (zoals de directeur of de opleidingsmanager), is bevoegd te besluiten tot definitieve verwijdering van een student.
- De definitieve verwijdering kan ook plaatsvinden als aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes is gezocht naar een school of instelling die de student wil plaatsen.
- De directeur van de school stelt de student en ouders schriftelijk en met opgave van redenen op de hoogte van de definitieve verwijdering.
Verder staat in deze brief:
  - Welke school of instelling bereid is de student te plaatsen.
  - De mogelijkheid om binnen een vastgestelde termijn na dagtekening bezwaar te maken bij de directie.
- Om de leerplichtambtenaar te informeren kan de school een kopie van de definitieve verwijderingsbrief naar de leerplichtambtenaar sturen. Scholen en gemeente werken immers samen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en daarbij is het essentieel dat de leerplichtambtenaar volledig wordt geïnformeerd.

8.3.3 Bezwaar

Artikel 7.4.8, vierde lid van de WEB, komt te luiden:

Het bevoegd gezag zorgt ervoor dat de instelling beschikt over een toegankelijk en begrijpelijk studentenstatuut waarin de rechten en plichten van de studenten zijn opgenomen, en stelt de actuele versie van het studentenstatuut voor de studenten beschikbaar.

Het bevoegd gezag bevordert voorts de kennis van het studentenstatuut.

Het studentenstatuut bevat in elk geval:

- een beschrijving van de procedures voor de behandeling van klachten en geschillen, bedoeld in titel 5, daaronder begrepen de inrichting van de toegankelijke faciliteit, bedoeld in artikel 7.5.1;
- een beschrijving van de procedures voor de behandeling van geschillen inzake medezeggenschap;
- een beschrijving van de beroepsrechten die kunnen worden ontleend aan deze wet en andere wettelijke regelingen;
- een beschrijving van aanvullende procedures ter bescherming van de rechten van studenten die door het bevoegd gezag worden getroffen;
- de nadere regels over het bindend studieadvies, bedoeld in artikel 8.1.7a, vierde lid;
- het beleid met betrekking tot het beperkt en beheersbaar houden van de middelen die van de studenten worden gevraagd voor schoolkosten die door het bevoegd gezag noodzakelijk worden bevonden;
- in voorkomend geval, bepalingen over de terugbetaling van voorschotten, verstrekt door het bevoegd gezag, ter voldoening van een bij of krachtens de wet geregelde geldelijke bijdrage als bedoeld in artikel 8.1.4;
- bepalingen over de terugbetaling van cursusgeld in andere gevallen dan bedoeld in artikel 14, tweede lid, onderdeel a tot en met d, van het Uitvoeringsbesluit Les- en cursusgeldwet 2000;

- het beleid van het bevoegd gezag met betrekking tot verzuim, schorsing en verwijdering van studenten;
- de rechten en plichten ten aanzien van zwangerschap en bevalling; en
- de instellingsregels over het mbo-studentenfonds, bedoeld in artikel 8.1.5e.